

SEVERIS ON HEAD HINNAD!

16.08. – 19.08.2012

Naiste ja meeste pesu,
ööpesu ja hommikumantlid **-30%**
Pakkumine kehtib Kadaka, Järve, Torupilli, Pirita,
Põltsamaa ja Hiiumaa Selveris

1,99

Tavahind 2,99

Valio
juust Atleet Originaal, viilutatud,
300 g, 6,63/kg

-33%

Toodetud Eestis

1,99

Tavahind 3,30

Daisy
tualettpaber Lux, 3-kihiline,
8 rl/pk, 0,25/rl

-39%

4,29

Tavahind 5,69

Rakvere LK
seapraad Rakvere, kondita,
Kadaka, Marienthali, Sõbra Saare,
Hiiumaa, Suurejõe ja Saku Selveris
müügil Saaremaa LT
Saare seapraad
kg

-24%

Piltidel on illustreeriv tähendus ja pakkumine kehtib, kuni kaupa jätkub.

9,99

Tavahind 12,50

Selveri Köök
võileivatort suitsukanaga,
väike,
kg

-20%

Eesti Päevaleht

HIIND EESTIS 1,15 EUROT | VÄLISMAAL 2,10 EUROT | NR 191 | REEDE, 17. AUGUST 2012

ajaleht

Foto: Taavi Arus

Eesti sportlased annavad panuse kosmoseprojekti

Eesti jalgratturite liidu peasekretär
Urmas Karlson ning tippjalgratturid
Grete Treier ja Erki Pütsep aitavad

kaasa skeletilihaste mõõtetehnoloogia
praktilise rakenduse väljatöötamisele. Arendatava tehnoloogia abil

saab jälgida lihaste seisundit, mida
on võimalik tulevikus rakendada meditsiinis ja taastusravis. **Loe lk 14–15**

Kõrgharidus- reform külvab segadust

Tulevased üliõpilased kiidavad tasuta kõrghariduse idee heaks, kuid ei nõustu mitmete muudatustega ja soovivad selleteemalist põhjalikumat avalikku arutelu. **lk 2–3**

Ametnik pandi trellide taha

Altkäemaksu võtnud kriminaalpolitsei menetlusbüroo ametnik Maksim Viks pandi viieks kuuks vangi. **lk 8**

TUULUTAME RIIULEID

Veeda oma suvelõpp meiega!

**KOGU KAUP
NÜÜD
KÕIGILE**

-40%

*Kampaania kehtib ka meie e-poes ja
kestab kuu lõpuni

Lisainfo ja e-pood
www.kangadzungel.ee

TALLINN
Tartu mnt. 35
Tel: +372 6213105
E-R 9-19, L-P 9-17

TALLINN
Mustamäe tee 12
Tel: +372 6562869
E-L 10-20, P 10-18

PÄRNU
Karja 6
Tel: +372 4431460
E-R 9-18, L 9-15

HAAPSALU
Lihula mnt. 3
Tel: +372 4737034
E-R 10-18, L 10-15

KURESSAARE
Kihelkonna mnt. 3
Tel: +372 6215786
E-L 10-18

TARTU
Riia mnt. 2, II korrus
Tel: +372 7352277
E-R 10-19, L-P 10-17

JUHTKIRI

Lojalistid ja spetsialistid

Kaadrid otsustavad kõik, ütles kunagi Stalin, ja Eestis ongi parajasti lahtiste kaadriküsimuste aeg. Kuna mitmed ettevõtted ja ametid on riiklikult üliolulise tähtsusega, siis võib aimata, et järgneva kolmveerandi aasta jooksul on puhumas tugevam muutuste tuul. Tõsi, mitte iga välja kuulutatud konkurss ei tähenda veel inimeste vahetust, juhid võivad ka jätkata, kuid haigekassas on kindlasti oodata muutusi.

Haigekassa senine juht, ajuti mõnevõrra nurgeline Hannes Danilov on kõrvale lükatud, kuid reformierakondliku sotsiaalministri Hanno Pevkuri uus soosik, rahandusministeeriumi senine asekancler Tanel Ross pole veel piisavat toetust kogunud.

Rossi tegevuskavas on diplomaatilises keeles rahakotikergendust lubav punkt, iseäranis neile, kel mõni pahe: „Ei saa välistada ka kindlustuskulude teatud sõltuvust ter- vislikust käitumisest. Haigekassa võib ka (...) analüüsida rahastamise arenguvõimalusi, k.a näiteks omaosaluse varieerimist erinevate raviteenuste puhul.”

Konkurss on just käimas Riigimetsa Majandamise Kes- kuses, kuid praegu veel pole teada, et senist juhti kavatsetaks välja vahetada. Pisut kaugemas plaanis, järgmisel kevadel, pannakse paika uus riigikontrolör, aga usku- da võib, et juba sügise jooksul on Mihkel Oviirile järglane

leitnud. Riigikontrolöri-
on võime oma järelduste-
ga ühele või teisele minist-
rile ebamugavusi tekitada,
seega tuleb avalikkusel
peale passida, et sinna ei
surutaks mõnda valit-
sevale koalitsioonile väga
mugavat leebet tegelast,
kes aga vajaliku kriitika

tegemata jätab. Ehk siis nagu Lennart Meri ütles stalinis-
mle viidates mõjutatavate inimeste kohta: „Kalininid.”

Kapo peadirektori Raivo Aegi ametiaeg hakkab samuti lõpu poole tiksuma, viimaste aastate erakondade rahas-
tamiskandaalide taustal võib eeldada jõulist koalitsiooni
ja opositsiooni tähelepanu ka peadirektori määramisele.
Uurimise sõltumatus on viimastel kuudel Eesti ühiskon-
nas väga tugevalt olnud arutlusteemaks ja pole paremat
võimalust kinnitada usku Eesti riiki, kui valida välja in-
mine, kelle puhul kallutatuse kahtlus on viidud miinimu-
mini ja inimese erialane usaldusväärsus on venev.

Eesti ühiskonna huvides on see, et liialt palju positsioo-
ne ei läheks ühe või teise partei lojalistidele, vaid ikkagi
oma valdkonna asjatundjatele. Sest seekord tuleb ajaloo-
hämaruse diktaatoriga nõustuda – kaadrid otsustavad kui
mitte kõik, siis kindlasti väga palju. ●

REPLIIK

Kaardimäng linlaste arvel

gapäevase reisija jaoks on praegune ID-kaardil põhinev
ühistranspordi piletisüsteem mugav, kuid see asjaolu ei
takista Tallinna linnavalitsust toimivat masinavärki lõhku-
mast.

Septembrist alustav uus kaardisüsteem tipneb sellega,
et ID-pilet kaotatakse üldse ära ja linlase rahakotti tekib
veel üks plastkaart.

Praegune piletisüsteem on ebamugav juhuslike ühis-
transpordikasutajate ja turistide jaoks, kuid ka uuest
„ühiskaardi” süsteemist pole neile kasu.

Ühissõidukis peaks olema võimalus pileti ostmiseks ja
sealjuures juhti häirimata. Mõnel pool Saksamaal on näi-
teks trammides piletiautomaadid. Kui Tallinnas juba suu-
rem eksperimenteerimine ühistranspordiga käib, siis miks
mitte proovida ka sellist lahendust? ● **Erik Rand**

Lk 4: Ülo Niinemets: Eesti ei suuda õhusaastatust lõpuni jälgida

MINISTEERIUMI ÕPPETOETUSTE FAKTILEHT ON EKSITAV

Haridusministeeriumi avalikus-
tatud faktid õppetoetuste eel-
nõu kohta sisaldavad Eesti üli-
õpilaskondade liidu (EÜL) arva-
tes eksitavat informatsiooni.
EÜL-i sõnul ei ole stipendiu-

mid igakuise eelarve primaar-
ne osa. Stipendiumitega tun-
nustatakse tulemusi, mis ei
sõltu kuidagi inimese reaalsest
vajadusest, ütles EÜL-i esimees
Eimar Veldre. **ERR**

LIITUMISKÕNELUSED

Põltsamaa linn ja seda ümbrit-
sev Põltsamaa vald on otsusta-
nud ühinemisenetluse, mida
on alustatud kolmel korral, kale-
vi alla panna, sest vallavolinikud
ei kiida ühinemist heaks. **Delfi**

Kõrgharidusreform üliõpilastele palju

Kuigi kõrgharidusreformist ei pruugita lõpuni aru saada, lükkavad mõned tudengid ülikooli sisseastumist tasuta õppe lootuses edasi.

Noored tunnevad muret, kas järgmisel aastal on neile ülikoolis ikka koht garanteeritud, sest tasuta õppekohtade arv väheneb.

Kõige suuremat segadust ja nõrdimust tekitab uus plaanitav õppe-
toetuste süsteem. Toetused on äraelamiseks jätkuvalt liiga väikesed.

Signe Ivask

signe.ivask@epLee

Tallinnlanna Natali Joonas plaanib tuleval aastal Viljandisse kultuuriakadeemiasse kul-
tuurikorraldust õppima min-
na. Neiu soovib tasuta kõrgha-
riduse saabumiseni maailmas
ringi rännates aega parajaks
teha, sest tema perekonnal
pole kohe kuidagi võimalik
tüdruku õpingute eest maks-
ta. „Pealegi ei oleks ma nõus
perekonda õpingute eest tasu-
misega kurnama, ma tahaksin
ikkala ise hakkama saada. Usun,
et tasuta kõrgharidus on hea ja
õige. Valimislubadusi töepoo-
lest täideti. Aga samas on seal
palju sellist, mida ma muudak-
sin,” räägib Joonas.

Sarnase valiku ees on ka
Jõgevamaalt pärit tänavu güm-
naasiumi lõpetanud Janelle
Koort: kas oodata ära tasuta
kõrgharidus või astuda kohe
ülikooli? Koortile tundub, et
kuigi avalikkuses pole sellest
palju kõneldud, kaasneb tasuta
kõrgharidusega tegelikkuses
see, et ülikooli on keerulisem
sisse saada. „Usun, et seniste-
le populaarsemate erialadele
sissesaamine läheb veelgi kee-
rulisemaks, sest riik võib tasu-
ta õppekohtade arvu vähenda-
da. Aga inimeste arv, kes tasu-
ta õppida tahavad, selle arvel
ju ei vähene,” on Koort mures.
„Üliõpilaste ja ametnike vahe-
line diskussioon puudub täie-
likult. Kogu aeg muudetakse
midagi ja tundub, et just üli-
õpilaste kahjuks,” arvab ta.

Vähene selgitustöö

Türilane Kärt Ojala tunnistab,
et tasuta kõrgharidus aitaks tal
tulevikus selgust saada. Prae-
gu on magistrakraadi oman-
damine jäänud selle taha, et
rahaliselt pole see võimalik
olnud. Ta meenutab, et seni-
se kolme aasta eest ülikoolis

tuli tal õppemaksu tasuda ja
see pani neiu suure pinge alla.

„Ise makstes võib koo-
lis käimine muutuda rän-
gaks kohustuseks, oleks tasu-
ta koht, oleks nagu rohkem
tahtmist kooli minna, sest
pole nii palju seda finantsst-
ressi kaelas,” selgitab ta. Lisaks
oleks siis aega õppimist reaal-
selt nautida. „Ja õppida õppi-
mise pärast, mitte sellepärast,
et keegi kuklas rahakupüüre
loeb,” põhjendab ta.

Koort ja Ojala arvavad,
et haridusreform pole otsast
lõpuni üliõpilastele selgeks
tehtud. „Mulle tundub, et
üliõpilaste ja ametnike vahe-
line diskussioon puudub täie-
likult,” räägib Koort. „Kogu
aeg muudetakse midagi ja tun-
dub, et just üliõpilaste kah-
juks,” mõtiskleb ta.

**Janelle Koortile tundub, et
üliõpilaste ja ametnike va-
heline diskussioon puudub.**

**Rein Joametsa sõnul peak-
sid kõik soovijad uue süste-
miga tasuta õppima saama.**

Kas töepoolest on kõrg-
haridusreformiga lootust, et
kõik soovijad pääsevad tasu-
ta õppima? Haridus- ja teadus-
ministeeriumi avalike suhete
konsultant Rein Joamets kin-
nitab, et kogu süsteem basee-
rub statistikal, mille tulemusel
peaks kõik soovijad siiski tasu-
ta kõrghariduse kätte saama.

Vaatame siis statistikale
otsa: möödunud aastal astus
ülikooli 15 125 inimest, nen-
dest tasuta kohtadele 9130 ja
tasulistele 5995. Järgmise aas-
taga tasulised kohad aga kao-
vad ja juurde tuleb 3500 tasuta
kohta. Joametsa andmetel lõpe-

tab 2013. aastal gümnaasiumi
umbes 14 900 õpilast. Lihtne
liitmistehte – 9130 + 3500 –
tulemuseks on arv, mis viitab,
et 2260 gümnaasiumi lõpetajat
jääks aga kohast ilma. Lisaks
kandideerivad õppekohale ka
need inimesed, kes on gümna-
siumi varem lõpetanud.

Haridus- ja teadusministeeriumi osakonna juhataja Argo Kerbi sõnul rahastab riik tule-
val aastal ülikoole 30 protsendi
võrra rohkem kui seni, et katta
ära tasuliste õppekohtade kao-
tamine erinevates ülikoolides.
Kuidas aga ülikoolid neid raha-
sid liigutama hakkavad, mil-
listesse erialadesse panusta-
ma, kui palju kohti erialade-
le juurde tuleb – see on Kerbi
sõnul kõrgharidusametuste
enda otsustada.

Esialgu jääb mulje, et mida-
gi suurt praeguse
süsteemiga ei muu-
tu. Tasuta kohtade
eest on riik ju ala-
ti maksnud, nüüd
kaotatakse tasuli-
sed kohad lihtsalt
ära – see aga kahan-
dab üldkokkuvõttes
erialale kandideeri-
mise kohtade arvu
ja suurendab kon-
kurentsi.

„See süsteem kaob töepoo-
lest ära,” kinnitab Joamets. Ent
tema meelest on seda praegu
valesti tõlgendatud. Oluline
nüanss on see, et riik rahastab
ülikoole nii, et senised tasuli-
sed kohad väljenduksid tule-
val aastal tasuta kohtade arvu
suurenemises.

Küsimus on ka selles, mis
saab avatud ülikoolidest ehk
kaugõppest. „Avatud ülikoo-
lide edasine roll sõltub juba
õppeasutustest,” räägib Rein
Joamets. Ka siin tundub üli-
koolil olevat vabad käed.
„Juhul kui üliõpilane täidab
avatud ülikoolis õppekava

ÕPPETOETUSED

Mis muutub tulevikus?

● Praegu on õppetoetu-
se põhitoetuse suurus 55,93
eurot kuus. Vajaduspõhine
õppetoetus oleks eelnõu järgi
135 eurot kuus ehk ligi pool
Eesti alampalka.

● Juba õppivate või sel õppe-
aastal kõrgkooli astunud
tudengite jaoks jääb kehtima
õppetoetuste praegune süs-
teem (põhitoetus 55,93 eurot,
mida makstakse õppetulemus-
te alusel).

● Vajaduspõhist õppetoe-
tust hakkab saama haridus-
ministeeriumi hinnangul u 37
protsenti järgmisel õppeaastal
sisse astuvatest ja täiskoormu-
sega õppima hakkavatest üli-
õpilastest.

● Vajaduspõhine õppetoetus
on mõeldud üliõpilastele, kelle
pereliikme keskmine sissetu-
lek jääb alla suhtelist vaesus-
piiri (alla 280 euro pereliikme
kohta kuus).

● Kuni 26-aastase üliõpilase
pereliikmeteks loetakse üldju-
hul vanemad ning õed ja ven-
nad. Kui alla 26-aastane üli-
õpilane on abielus, lapseva-
nem või hooldaja, muutub ta
iseseisvaks.

● Riigikokku esitatud ette-
paneku järgi suureneb õppe-
toetusteks ette nähtud raha-
maht kaks korda. Praegu on
see kokku 8,8 miljonit eurot
ning süsteemi rakendamisel
kasvab summa peaaegu 17
miljoni euron.

● Vajaduspõhist õppetoetust
makstakse, kui üliõpilane täi-
dab õppekava täies mahus.

● Lisaks on tudengil võimalik
võtta õppelaenu, mille suurus
on u 190 eurot kuus.

VENEMAA GAASIJUHTMETEST OLEKS KA EESTILE KASU

Soome välisminister Erkki Tuomioja ütles, et ei oska ennustada, kuidas suhtub Eesti Venemaa uutesse võimalikesse gaasijuhtmeprojektidesse Eesti majandusvööndis, kuid tema arvates oleks

nendest kasu ka Eestil. Eestis kriitiseeriti nüüdseks juba töötavat gaasijuhet julgeolekupoliitilistel põhjustel, Tuomioja sõnul tuleks seda näha pigem keskkonnaküsimusena. **ERR**

HOIDKE END VEEFILTREID MÜÜVATE ETTEVÕTETE EEST

Tarbijakaitse hoiatab inimesi veefiltrite ja veepuhastussüsteemide müügiga tegelevate ettevõtete Veekvaliteet OÜ ja Kvaliteetvesi OÜ eest, kelle kaubast loobumine ja juba makstud raha taga-

sisaamine võib osutuda keeruliseks. Fimade esindajad püüavad tarbijate kodudesse sisendada erinevatel ettekäanel, näiteks kraanivee kvaliteedi kontrollimiseks. **ERR**

NUGA VIGASTAS LAST

Üleeile vigastas 12-aastane tüdruk Jõgeval jalga mänguväljaku posti sees olnud tapeedinoa teraga. Tüdruk vigastas end nii õnnelt, et viidi kiirabiga haiglasse. **Delfi**

m jääb tulevastele iski arusaamatuks

- 1- Janelle Koort kardab, et tasuta kõrgharidusega muutub ülikoolidesse sissesaamine keerulisemaks.
- 2- Natali Joonas on rõõmus, et valimislubadust täideti ja kõrgharidus kõigile kättesaadavaks muutub.
- 3- Kärt Ojala plaanib nii kaua töötada, kuni kõrgharidus on kõigile kättesaadav ning õppetoetused piisavad. Ta on veendunud, et siis saab ta õppimisest tõeliselt rõõmu tunda.

Fotod: Tanel Meos, Vallo Kruuser

täies mahus, on tal õigus tasuta õppele. Ja juhul kui avatud ülikoolis toimub näiteks osakoormusega õpe, on õppeasutusel võimalik luua tasulised õppekohad," kinnitab Joamets.

Keerulised õppetoetused

Üliõpilaskondade liidu aseesimehe Monika Maljukova sõnul on kõige murettekitavam asjaolu, et tasuta koha hoidmiseks määratud koormus takistab üliõpilasel kooli kõrvalt tööd teha. „Ei ole aus oodata, et tudengid suudavad õppida ning töötada kokku 80 tundi nädalas,” arvab ta. Põhjus, miks üliõpilased üldse tööd peaksid tegema, puudub Maljukova meelest teist olulist murekohta: õppetotusi, mis on äraelamiseks liiga väikesed.

See on ka üks aspekt, mis tulevase tudengi Natali Joonase meelest on ebaõiglane: tema tahab iseseisvust, reform juhatas ta aga otsapidi tagasi koju. „Meid pannakse vanematega ikkagi ühte patta,” räägib ta, viidates sellele, et õppetoetuse taotlemisel tuleb esitada tõend leibkonna sissetuleku

kohta. „Õppetoetuste kriteeriumid on täiesti absurdid! Üliõpilased tahavad ja peavadki üksinda hakkama saama!” arvab ta. Joonas mõistab, et erinevaid piiranguid on vaja, aga siiski võiks sealjuures ka üliõpilaste peale mõelda.

Juhul, kui Joonas aga toetuse saajate nimekirjast välja peaks jääma, tuleb ilmselt endale töökoht leida. Aga hoida oma tasuta kohta, ehk täita õppekava nõutud mahus, lisaks teha veel sealt kõrvalt tööd – see on neiu meelest väga riskantne. Seetõttu ei julge ta otseselt ette ennustada

Tasuta koha hoidmiseks määratud koormus takistab üliõpilasel töötada.

da, kus ta täpsemalt oma õpingutega paari aasta pärast on. „Muidugi on nii, et kes teeb, see ka jõuab. Ja tudengid on näidanud, et nad jõuavad, aga ometi on see siiski riskantne,” jääb ta endale kindlaks. ●

KOMMENTAAR

Üliõpilaskondade liit: tudengite hakkamasaamine tulevikus on ebaselge

Monika Maljukov

Eesti üliõpilaskondade liidu aseesimees

Eesti haridussüsteemi on vaja reformida ja praegune valitsus lähtub õigetest põhimõtetest, kuid teostus on jäänud puudulikuks. EÜL on aastaid võidelnud selle nimel, et tudengitel oleks võimalik õpingutele pühenduda. Tasuta haridus ning vajaduspõhised õppetoetused on õige suund. Tudengid pole rahul aga sellega, et süsteemi reformitakse poolikult, näiteks õppetoetuste puhul ei soovita iga tudengi vajadusi eraldi arvestada, sest see on tülikas.

Kõrgharidus peab olema ligipääsetav kõigile võimekatele ja motiveeritutele, olenemata nende peremudelist ja elukohast. Toetust peaks jagama diferentseeritult

ja kõrgeim toetuse summa peaks olema 290 eurot, seda saaksid kõik tudengid, kellel igasugune muu sissetulek puudub. Meie pakutud süsteemi mõte on, et riik peab kompenseerima tudengile selle summa, mis ta muid sissetulekuid kokku arvestades alampalgast puudu jääb. Kindel on see, et kogu vajaduspõhiliste õppetoetuste planeeritud summa peab suurenema, et tagada toetuse kättesaadavus vajajatele.

Dialog on olemas, EÜL on esitanud tudengite ettepanekud ministriumile ning vastuseks on olemasolev eelnõu. Hetkel on asi jõudnud riigikokku, seega on mõtteid vaja vahetada riigikogu liikmetega. Meie mure on, et meie ettepanekuid ei taheta kuulda võtta ja seetõttu on üliõpilaste hakkamasaamine tulevikus ebaselge.

Info ja tellimine:
eestifilm.epl.ee

TÄNA!
„VALGUS
KOORDIS”

VAID
4,99€
FILM!

+1,15 €
PÄEVALEHE
EEST

USK EUROALA PÜSIMISSE

Pragu on valdav arusaamine, et euroala võib kokku kukkuda. Selleks, et finantsturud stabiliseeruksid, tuleb jõuda taas kindla teadmiseni, et ühisraha jääb püsima. **DANIEL MORRIS**, CNBC

VALGED MODERAATORID TEKITAVAD HÄMMINGUT

Tundub, et mittevalgel ameeriklasel on lihtsam saada presidendiks kui presidendikandidaatide debatti modereerivaks ajakirjanikuks. Täname Ameerika on läbi ajaloo kõige mitmekultuurilisem

ja mitmerassilisem, ent ikkagi juhivad neid debatte vaid valged, kuigi mitmed käsitlevad teemasid kogukondade jaoks.

TAVIS SMILEY, HUFFINGTON POST

ANOREKTIINE MODELL JA PEREPOLIITIKA

Minu hinnangul on Eesti pered rahalise toetamise süsteem läinud viimaste aastatega tasakaalust sama välja nagu anorektiline modell, kellel on Rubensi-aegsetelt maalidelt pärit büst. Viima-

ti kehtestatud vanemapensiooni nimetamine perepoliitiliseks meetmeks oleks nagu veel tikk-kontsade lisamine lootuses, et tasakaal paraneb.

ANDRES VÖRK, ERR UUDISED

USA-S ON ABORDI keelustamine taas valimiskampaania teema

Abordi tragöödia

Peter Singer

bioetik

Elmisel kuul lükati Dominikaani Vabariigis edasi leukeemiat põdeva lapseootel teismelise keemiaravi, sest arstid kartsid, et ravi katkestab ta raseduse ja see läheb vastuollu riigi range abordivastase seadusega. Pärast nõupidamisi alustati ikkagi keemiaraviga – kuid ometi tõstis see juhtum maailma avalikkuse tähelepanu alla paljude arengumaade abordiseaduse jäikuse.

Abordist räägitakse palju ka arenenud maades, eriti USA-s, kus vabariiklased kasutavad abordivastast oma valijate mobiliseerimiseks.

Märksa vähem on pööratud tähelepanu abortidele arengumaades. Kuigi enamikus Aafrika ja Ladina-Ameerika maades kehtivad ranged abordipiirangud, katkestatakse seal ometi palju rasedusi.

Aafrikas tehakse aastas 1000 naise kohta 29 aborti, Ladina-Ameerikas 32. Lääne-Euroopas, kus abort on üldiselt lubatud, on see näitaja vaid 12. Ebaturvalised abordid põhjustavad igal aastal 47 000 naise surma, kusjuures peaa-

gu kõik surmajuhtumid esinevad arengumaades.

Pea kõiki neid surmasid saaks WHO väitel vältida, kui pakkuda seksuaalharridust ja teavet raseduse vältimise kohta ning ohutuid seaduslikke aborte. Hinnanguliselt 220 miljonit arengumaade naist ütlevad, et nad tahavad rasedust vältida, kuid neil puudub ligipääs rasestumisvastaste vahenditele või info nende kohta.

Eneseteadlik olend

Abordivõimaluste kitsendamine viib paljud vaesed naised ebaturvaliste teenusepakkujate juurde. Seaduslik abort on turvalisem: kui Lõuna-Aafrika Vabariigis abordid 1998. aastal legaliseeriti, langes abortidega seotud surmajuhtumite arv 91 protsenti.

Kui põrkuvad loote oletatavad huvid ning naise huvid, peame eelistama naist.

Abordivastased ütlevad, et abort on juba olemuslikult ebaturvaline – loote jaoks. Ja abort tapab ainulaadse, elava indiviidi. Seda väidet on raske ümber lükata – vähemalt siis, kui me mõistame „inimese” all liigi „*Homo sapiens*” liiget.

Tõsi on seegi, naise „valikuvabaduse” argumendist ei piisa, et vältida kõiki loote moraalse staatusega seotud eetilisi küsimusi. Kui lootel oleks tõesti samasugune moraalne staatus nagu igal teisel inimolen-

dil, oleks raske öelda, et raseda naise valikuvabadus sisaldab ka õigust tappa loode – välja arvatud ehk juhtudel, kui naise enda elu on ohus.

Kuid abordivastaste eksiarvamus seisneb muus. See, et loode on liiki *Homo sapiens* kuuluv elav indiviid, on teaduslikult õige, kuid abordivastased teevad sellest eetilise järelduse, et seega on lootel samasugune eluõigus nagu igal teisel inimolendil. Kuid kas liiki *Homo sapiens* kuulumine on piisav, et anda olendile õigus eluks? Miskipärast pole olnud näha, et „*pro-life*” rühmitused, kes protestivad aborte sooritava haiglate ees, piketeeriksid tapamajade juures.

Me ei tohi tappa vastu tahtmist eneseteadlikke olendeid, kes tahavad edasi elada. Aga miks peaks tähendama olendi potentsiaal saada ratsionaalselt eneseteadlikuks, et on vale lõpetada ta elu enne kui ta reaalselt muutub võimealiseks olema ratsionaalne või eneseteadlik?

Meil ei ole kohustust lubada igal olendil, kellel on potentsiaal saada ratsionaalseks olevuseks seda potentsiaali realiseerida. Ja kui siin põrkuvad potentsiaalselt ratsionaalse, kuid välja kujunemata teadvusega oletatavad huvid, ning reaalseste ratsionaalsete naiste elulised huvid, peame eelistama alati naist. ●

Copyright: Project Syndicate 2012

ÕHU KVALITEEDI parandamiseks on vaja uusi tehnoloogiad

Vähem naelrehve ja ahikütet

Ülo Niinemets

maailikooli professor

Elne Eesti Päevaleht kirjutas, kuidas Tallinnas Viru keskuse bussiterminalis kannatavad bussiootajad õhusaaste all.

See, et me parasjagu lõhna ei tunne, ei tähenda, et õhus teatud aineid ei oleks, või et need meid ei mõjutaks. Ohtlike ainete piirväärtused on üldjuhul allpool lõhna tajumise piiri ja kui nina juba tunneb lõhna, on piirväärtus kaugelt ületatud. Seetõttu on meil õhusaaste näol tegemist nähtamatu salakavala vaenlasega, mille mõju tervisele on kuhjuv, avaldues aastakümnete jooksul krooniliste haiguste ja enneagse surmana.

Eestis kehtivad ohtlike ainete piirväärtused tulenevad Euroopa keskkonnadirektiividest. Paberil on asi ilus, kuid me ületame neid norme enamatel päevadel aastas kui direktiivid lubavad. Ka ei suuda Eesti jälgida kõigi oluliste saasteainete sisaldust õhus ja me isegi ei pruugi alati teada, et ohtlik saastepiir on ületatud. Selle hinnaks on sajad enneagssed surmad.

Eriti hulluks muutub õhukvaliteet talvel pikemate külmade korral. Siis on ülemised õhukihi soojemad kui alumised ning õhus olev „sodi” mitte ei tõuse üles, vaid jääb alumistesse õhukihtidesse pidama.

Peenosakesi tekitavad talvel ka naastrehvid, teede soolamine ja liivatamine. Kuumadel suvepäevadel tõuseb saasteainete kontsentratsioon seevastu päikeseenergia toimel kaitvivate reaktsioonide tõttu. Sügisel ja kevadel on eestlastel ikka veel kombeks arhailisel viisil aiaprahti põletada ja mõni viskab sinna lisaks mädadele lehtedele ka vana voodi ja tooli.

Kuid õhusaastet ei pea võtma paratamatusena – selle vastu saab palju ette võtta.

Foto: Andres Putting

MIDA TEHA?

Puhtama õhu nimel

- Keelustada naastrehvid ja minna üle maaküttega soojustatavatele teedele
- Toetada ahiküttega maju alternatiivsetele kütteviisidele üleminekul
- Kehtestada õhku enam reostavatele autodele linna sissesõidu piirangud
- Mitte põletada aiaprahti

Paljudel, kes kasutavad ahikütet, pole raha uuele küttesüsteemile üleminekuks.

Paljud riigid reguleerivad autoliiklust tiheasustusega aladel. Näiteks Põhja-Itaalia Vicenza linnas keelati tööpäeval siseneda linna kella 9–18 vahel autodel, mis on tehtud enne aastat 1997. Põhja-Itaalia provintsis Trentinos lubati talvise sudu korral sõita ühel päeval paaris-, teisel päeval paaritu numbriga autodel. Münchenis ja paljudes teistes Saksa linnades on linn jaotatud tsoonidesse, kuhu tohivad siseneda vaid teatud emissiooniklassiga sõidukid.

Õhku saastab ka ahiküte

Riike, kes lubavad talviti naastrehve kasutada, on maailmas vähe: need lõhuvad teid ja paiskavad õhku peenosakesi. Eesti politsei teatas sel kevadel avalikult, et nad rehve ei kontrolli. Praegu on august ja nii linnas kui ka maanteel kuuleb pidevalt naastrehvide klõ-

binat. See võib tunduda tühise õigusrikkumisena, kuid paraku on sel karmid tagajärjed: õhusaaste ja lõhutud teed.

Naastrehvide kasutamist peetakse Eestis viimasel ajal justkui paratamatuks. Samal ajal arendavad maailma teadlased tehnoloogiaid maanteede soojendamiseks talvel näiteks maasoojuspumpadega. See lahendus ei ole odav, ent kui arvestame, et maanteede soojendamisel langevad ära kulutused teede lumest lahtilükkamiseks, soolamiseks ja liivatamiseks ning remondiks (kasutada saab tugevamat asfaldisegu ja naastrehvide vajadus langeb ära), tasub tehnoloogiat katsetada. Eesti võiks haarata juhtpositsiooni keskkonnasäästliku teedehituse alases teadus- ja arendustegevuses.

Õhku saastab ka ahiküte, mis tekitab peenosakesi. Paljudes USA piirkondades on ahiküte kas osaliselt või täielikult keelatud, eriti suure suduohu korral. Tartus Karlovas ületas peenosakeste kontsentratsioon selle talve krõbeda pakase ajal piirväärtusi tervelt üheksal päeval. Õhk oli läbipaistmatu, raske oli hingata.

Paljudel Eesti peredel, kes kasutavad ahikütet, pole lihtsalt raha, et uuele küttesüsteemile üle minna. Neil oleks vaja selleks riiklikku toetust. Eesti kui e-riik võiks olla julgem uute tehnoloogiate kasutuselevõtmisel. ●

Loe ka lk 6

HILLAR METSA METSIK MAAILM

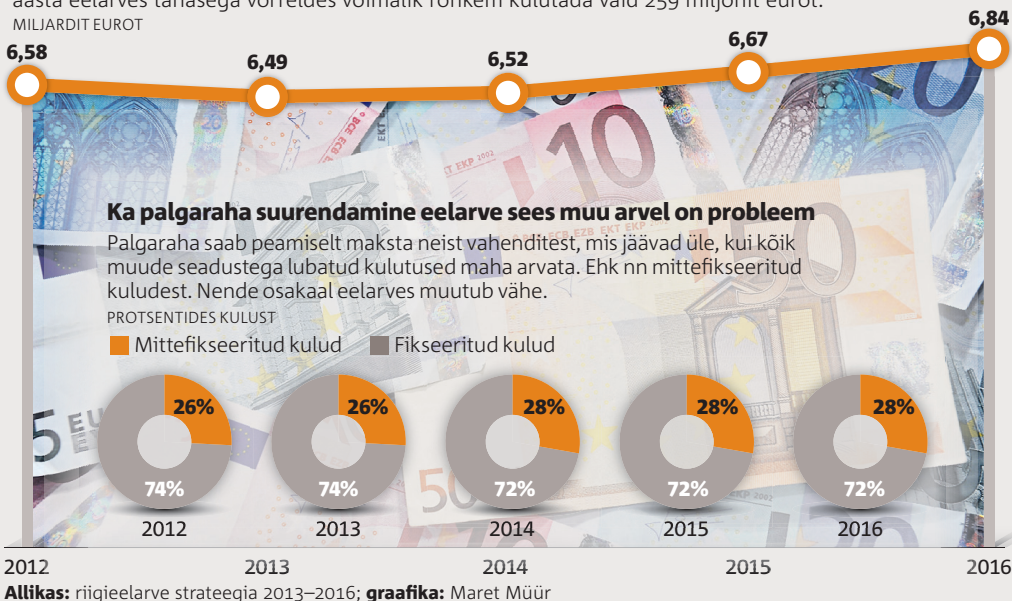

Protsent või paar palgatõusu peab tegema õnnelikuks

Lisaraha kopsakaks palgatõusuks pole ega tule

Kuhu juurde ei tule, sealt pole laiali jagada. Kevadel kinnitatud riigieelarve strateegia järgi on 2016. aasta eelarves tänasega võrreldes võimalik rohkem kulutada vaid 259 miljonit eurot.

MILJARDIT EURO

Allikas: riigieelarve strateegia 2013–2016; graafika: Maret Määr

Must lagi

Rohkem võib unistada vaid siis, kui ollakse valmis koondatud kolleegi töö ka ära tegema.

Raimo Poom

raimo.poom@ep.lee

Tuleva aasta eelarve on peatselt jõudmas esimesteks aruteludeks valitsusse, millest annab märku jõudsalt esile kerkinud palgatõusu küsimus. Sissetuleku suurendamist tahaksid kõik: politseinikud, päästjad, kaitsevälased, arstid, õpetajad, kultuuritöötajad, muidu ametnikud jne.

Mõnele neist gruppidest on ka teatud palgatõusu lootust antud: haridusminister Jaak Aaviksoo on lubanud kergitada õpetajate palga alammäära; sotsiaalminister Hanno Pevkur viidanud võimalusele, et meditsiini valdkonnas loodetakse töötasude suurendamist. Lisaks on kaitseminister Urmas Reinsalu kaitseväge palkade teema hingeasjaks teinud.

„Ärge unistagegi“

Kas see tähendab, et tulevast aastast saabub masu lõpp ja palgakergitused on igal pool tulemas? Paraku mitte – nagu rahandusminister Jürgen Ligi eilsel valitsuse pressikonverentsil märkis: „20-protsendist palgatõusust ei tasu kellelgi unistada.“ Tegelikult seisud on veel selgemad, nähtavas tulevikus läheb hästi, kui riigieelarvest palka teenivad inimesed isegi mõned protsendid palgalisa saavad.

Kevadel valitsuses kinnitatud nelja-aastane riigieelarve strateegia annab selgelt aimu, et võimalused kulude kasvaks on äärmiselt napid. Näi-

teks: 2016. aasta riigieelarves saab teha eeldatavasti kulusid vaid napilt neli protsenti enam praeguse, 2012. aasta eelarvest. Absoluutarvudes on 2016. aasta eelarve selle aasta omast vaid 259 miljonit eurot suurem.

Iseenesest pole suurem palgatõusu võimalus välistatud, kuid ka selle kohta anti juba kevadel teada, et ainus arvestatav uute kulude kate saab tulla vaid konkreetse valdkonna eelarve seest. Ehk siis piltli-

Kas saabub masu lõpp ja palgakergitused on tulemas? Paraku mitte.

2016. aasta eelarve on selle aasta omast vaid 259 miljonit eurot suurem.

PALGAD POLEGI KEHVAD

Minister Jürgen Ligi: jõustruktuuride palk pole suurim probleem

Rahandusminister Jürgen Ligi ütles eilsel valitsuse pressikonverentsil, et järgmiseks aastaks on kogunenud natuke ruumi palgatõusuks.

„Oleme korra rääkinud riigisektori tugiteenuste temaatika ja ka tegelikult riigipalgaliste arvu vähendamine, välja arvatud kaitseväes. Need annavad siis ka tasapisi ruumi teatud palgatõusudeks, aga need ei ole mingisugused ülepõllu ja kahekohalised numbrid, need on lihtsalt üks manööverdamisruum,“ sedastas Ligi.

Ligi märkis, et tema arvates

kult öeldes, kui asju hakatakse tegema vähemate inimeste või teiste tegevuste arvel.

Nii sõltubki märgatava palgatõusu võimalikkus sellest, milliseid otsuseid saavad langetada oma ministrid oma valdkonna sees. Näiteks õpetajate palga alammäära tõstmiseks vajaliku on Aaviksoo lubanud leida mujalt hariduskulude seest. Politseinikel, päästjatel, kultuuritöötajatel on loota palgatõusu vaid siis, kui nende ministrid sama teevad.

Natuke erinevas seisus on valdkonnad, kelle kulud või tulud on eelarves mingil moel fikseeritud. Näiteks kaitsevaldkonnale eraldatav kasvab 2 protsendi lubaduse tõttu kiiremini kui eelarve üldiselt. Kuid poliitiliselt on väga raske täiendavat raha lihtsalt palkadeks maksta, kui teistes valdkondades tuleb selleks püksirihma pingutada. ●

pole suurimad palgaprobleemid üldse mitte jõustruktuurides. „Jõustruktuuridega on küll niimoodi, et see ei ole mingisugune avastus, et buumi aegadel lahkuti väga palju jõustruktuuridest, kriisi ajal tuldi tagasi ning kus töökohti on juurde tekkinud, toimub mõneti samasugune protsess ja see suurusjärg on üsna sarnane,“ leidis ta.

Rahandusminister asus samal ajal ka seisukohale, et riigisektori palgataset ei saa luge-da halvaks. „Üldisel tasemel riigisektori palgad ei ole nii madalad, et oleks vaja viriseda.“

Haigekassa juhi valimistele esitatakse vaid Tanel Ross

Tervishoid

Tööandjate keskliit

otsustas vahetult enne

valimisi vahetada nõukogus kolme oma esindajat.

Merle Must

merle.must@ep.lee

27. augustil hakkab Eesti haigekassa nõukogu juba kolmandat korda haigekassale juhti valima ning nüüd esitab konkursi komisjon Eesti Päevalehele teadaolevalt kandidaadiks rahandusministri asekantsleri Tanel Rossi. Sotsiaalminister ja haigekassa nõukogu esimees Hanno Pevkur ütles, et komisjon esitas järgmise kandidaadi, nõukogu ette astubki Tanel Ross.

Eile kinnitas valitsus ka sotsiaalministeeriumile esitatud eelnõu, mille kohaselt said tööandjate keskliidu ettepanekul haigekassa nõukogu uuteks liikmeteks Altosaar&Bernadt OÜ juhatuse liige Aimar Altosaar, AS-i Lemminkäinen Eesti juhatuse esimees Sven Pertens ja AS-i LHV Pank nõukogu liige Andres Viisemann. Seega lõpetas tööandjate keskliit ka seniste esindajate Allar Jõksi, Tiit Kuuli ja Kristina Siimari volitused. Tööandjate keskliidu juhataja ja haigekassa juhatuse liige Tarmo Kriis märkis seejuures, et kommenteerib seda, keda soovib haigekassa

Tanel Ross läheb uuesti haigekassa juhi tooli püüdma.

Foto: Vallo Kruuser

juhatuse esimehe kohal näha alles pärast valimisi.

Haigekassa nõukogusse kuuluv rahandusminister Jürgen Ligi nentis, et kuna valimine on kinnine, siis ka tema ei tea, kes täpselt ja kuidas hääletab. „Seis on tasavägine,“ ütles ta. Ligi sõnul oletas ta oma kohutunde põhjal, et lahkujate arvel jäi Tanel Rossile kaks häält vähemaks.

Eelistust ei ütle

Uus liige Sven Pertens soovis jätta oma eelistuse haigekassa juhi koha suhtes enda teada „Kedagi kandidaatidest ma isiklikult ma ei tunne,“ lausus ta. „Lähtun valikul lihtsalt kaa-

lutlusest, keda pean paremaks, ning teen seda selle baasil, milised on kandidaadi teadmised, oskused, isikuomadused ja taust.“ Ka Aimar Altosaar tõdes, et peab end haigekassa juhi valimiseks korralikult kurssi viima.

Eelmine kord valis haigekassa nõukogu juhatuse esimeest juuli lõpus, kui konkursi komisjon esitas nõukogule hääletamiseks vaid Hannes Danilovi, kes kogus vajaliku kümne poolthääle asemel kaheksa. Juunis luhtunud esimesel valimiskatsel kandideerisid Danilov ja Ross kahekesi ja häälte seisuks jäi 8 : 7 Danilovi kasuks. ●

AS EESTI AJALEHED RIDADESSE ON OODATUD

reklaamiosakonna kujundaja

TÖÖ SISU:

- reklaamide kujundamine
- reklaamide tehniline kontroll ja vajadusel klientide nõustamine
- reakuulustuste küljendus ja reklaamilehekülgede montaaž

SOBIV KANDIDAAT:

- tunneb end koduselt kujundus- ja fototöötlusprogrammides
- omab töökogemust Adobe CreativeSuite'i programmidega
- (InDesign CS, PhotoShop CS, Illustrator CS)
- on loominguline, aga samas ka korrektne
- talub pinget ja peab kinni tähtaegadest
- on koostööaldis klientide ja kaastöötajatega

MEIE POOLT:

- mitmekülgne ja väljakutseterohke töö
- moodsad töövahendid, uusim kujundustarkvara
- Toetavad kolleegid ja toredad kliendid
- Eneseteostusvõimalused Eesti suurimas meediakontsernis

Kandideerimiseks palume saata CV ja näidistöö (kujundatud reklaam või trükise näidis PDF-failina) hiljemalt **31. augustiks** e-postile ave.lindberg@lehed.ee
Lisainfo: tel 6698022, Ave Lindberg, personalijuht

ASi Eesti Ajalehed põhi-tegevusala on kahe Eesti suurima nädalalehe – Eesti Ekspressi ja Maalehe – ning kvaliteetpäevalehe Eesti Päevaleht väljaandmine. Lisaks paberväljaannetele haldab AS Eesti Ajalehed veebiväljaandeid www.ep.lee, www.ekspress.ee, www.maaleht.ee ja www.aialeht.ee ning ajakirju Maakodu ja Maamajandus ning tegeleb kliendilehtede ja raamatute kirjastamisega. Ettevõtte kuulub meediakontserni AS Ekspress Grupp. ASis Eesti Ajalehed töötab 250 inimest.

Eesti Ajalehed

Suurema õhusaaste päeva järel sureb tavalisest rohkem inimesi

Intervjuu

Piia Puuraid
reporter

Tartu ülikooli keskkonnatervishoiu lektori Hans Orro sõnul on inimese tervisel ja õhusaastel otsene seos.

●●**Eilses Eesti Päevalehes uurisime, kui puhas on Tallinna linna õhk. Kui palju inimesele kahjulikke aineid üldse sisehingata linnaõhk sisaldab?** Tegelikult neid saasteaineid on seal väga palju, aga jõudu mõõta on meil vähesid. Kui me räägime ainetest, mida mõõdetakse, siis vahel öeldakse, et need on indikaator saasteaineteks. Võib öelda, et kui neid leitakse, siis sisaldab õhk tõenäoliselt veel ka teisi toksilisemaid saasteaineid.

●●**Millised saasteained on inimese tervise seisukohast kõige kahjulikumad?**

Need peened õhuosakesed, mille allikaks on näiteks diiselmootorite heitgaasid või tolm, ongi kõige ohtlikumad. Peene osakese päritolu mõjutab tema toksilisust.

Eeldatavasti on autoliiklusest tulev osake kindlasti toksilisem kui tolmuosake, aga kas liiklusest põlemisel või ahjukütte põlemisel eralduv osake on kahjulikum, seda vahet ei ole teada. Kindlasti on ka nendes mingi erinevus.

●●**Nendel saasteainetel on ka piirnorm. Ööpäeva keskmine ei tohi olla suurem kui 50 mikrogrammi kuupmeetri kohta. Kas piirnormi ületamine on inimesele ohtlik?**

Kui ma nüüd päris ausalt ütlen, siis ta on üks kokkuleppeline piirväärtus. Õhusaaste uurijad tahavad, et see oleks väiksem, sest tegelikult näitavad uuringud, et ka piirväärtustest väiksematel sisaldustel on mõju tervisele. Kui see piir paika pandi, siis otsustati, et selline piirväärtus oleks realistlik täita Euroopa Liidu riikidel lähiaastate jooksul. Samas

rahvusvaheline keskkonnaepidemioloogia ühing ja maailma tervishoiuorganisatsioon sooviksid, et see piirnorm oleks väiksem.

●●**Kas lähitulevikus on lootust, et seda normi alandatakse?**

Maailma tervishoiuorganisatsioon toob lähiajal välja uue raporti, kus seda teemat käsitletakse. Iseenesest soovitasid nad juba eelmises raportis väiksemaid piirnorme, aga selles raportis on rohkem tõendeid, et praegune piirnorm on liiga suur. Probleemiks on see, et Euroopa Komisjonis on väga tugev vastuseis. Kui meil on mõned üksikud piirnormide ületamised, siis Lõuna-Euroopa riikides ületatakse neid norme pidevalt.

●●**Seda piirnormi ületatakse ka Eestis siiski mõnedel juhtudel rohkem kui kolmekordselt. Mida see endaga kaasa toob?**

Kindlasti on ta ohtlik, aga samas teeme me igapäevaselt ohtlikke asju. See on väga relatiivne, aga kui uurida, siis kindlasti saab teha järeltõendi, kui palju inimesi satub näiteks rohkem haiglasse. Samas on kõik nii suhteline.

Rattaga tiheda liiklusega tee ääres sõites on tervisele saadav kasu suurem kui kahju.

Magistrant Kristi Läll uuris seoseid erinevate saasteainete ja suremuse vahel Tallinnas Öismäel. Tuli välja, et need päevad, kus on rohkem saastet, siis nendele päevadele järgneval päeval on suremus natuke suurem. Kui peente osakeste päevakeskmine sisaldus tõuseb 10 mikrogrammi võrra kuupmeetris, siis kogusuremus suureneb kolm protsenti. See mõju tundub väike, aga ta on oluline.

●●**Kuidas õhusaaste suurendamine surmajuhte suurendab?**

See mõjutab eeskätt tundlike inimesi, kellel on juba välja kujunenud mõni haigus ja toimub selle haiguse ägenemine. Ehk siis võib toimuda infarkt, insult või krooniliste hingamisteede haiguse puhul võib tekkida astmahoog. Kuna inimesi

Hans Orro soovib tundlikematel inimestel tippunni ajal suuri ristmikke vältida. Foto: Lauri Kulpsoo

ne on niivõrd tundlik erinevatele teguritele, sest ta tervis on nõrk, siis selline väike õhusaaste suurendamine võib tervisele suuremat mõju avaldada. Kui inimene on terve, ei pruugi ta selliseid õhusaaste kõikumisi võib-olla täheleegi panna.

●●**Kui räägime inimestest, kes elavad suurte ristmikite ääres, siis mida nemad peaksid tegema?**

Üks teine magistrant, praeguseks juba doktorant Mihkel Pindus, uuris inimesi, kes elavad tihedama liiklusintensiivsusega tänavate ääres, kust

möödub päevas 8000–10 000 sõidukit. Leidsime, et sellistes kohtades elavatel inimestel on rohkem südamehaiguste, aga samas me ei leidnud hingamisteede haiguste suurendamist. Õhusaastel on siin eeldatavalt seos südamehaiguste suurendamisega. Samas on väga oluline kaasuv faktor ka liikluse müra, mis tekitab mürastressi ning on samuti seotud südamehaigustega.

●●**Kuidas peaks inimene ennast tänaval õhusaaste eest kaitsma?**

Tänaval ju käima peab ja hinge kinni ei saa hoida. Väga oluline on see, et inimene valiks, milliste tänavate ääres ta kõnnib ja vältiks tippunni ajal suuri ristmikke. Üldiselt on oluline ikka see, et mida lähemal autodele sa oled, seda rohkem saasteaineid on. Hollandis tehtud uuringud on aga näidanud, et kui sa sõidad rattaga tiheda liiklusega tee ääres, siis sellest tervisele saadav kasu on suurem kui õhusaastest tulenev kahju.

Ehk teisisõnu on tänaval kõndimine tervisele ikka kasulik.

kum kui toas istumine ja paaniliselt õhusaaste kartmine. Teistpidi on ikka väga oluline, et inimene valiks, milliste tänavate ääres ta käib. Eriti need inimesed, kes kuuluvad eelnimetatud tundlike isikute hulka, kes on õhusaastest enam mõjutatud.

●●**Mida võiks siis teha, et meie linnades õhk oleks parem ja inimesed ei peaks tänavatel käimist vältima?**

Tegelikult on praegu enamik olemasolevaid probleeme päris hästi teada. Põhilised saasteallikad on liiklus ja ahikut. Kindlasti saastavad uued autod vähem kui vabad, tuleks võimalikult vähesel määral kasutada naastrehve ja vähendada liiklust. Muidugi tuleb inimesi motiveerida ka teisi liikumisvahendeid kasutama.

Ahikutte poolt on soovisteks need, et oleks kuivad puud, piisav tõmme ja korstnad puhtad – siis ka need saasteained tekib vähem. ●

MÜRA

Pidev müra tekitab stressi

●●Tallinna elanikest elab müratsoonides 2010. aasta andmeil kokku 270 900, mis on ligikaudu 67% Tallinna elanikkonnast.

●●Tartu ülikooli kliinikumi kõrvakliiniku juhi Priit Kasenõmme sõnul on heli mõõtmisel tähtsad neli arvu: 40, 55, 70 ja 85 detsibelli. „Esimehe on see piir, mis on inimese jaoks öösel talutav. Siis saab seal keskkonnas veel magada. Päeval on see number 55,” rääkis ta. 70 on juba igal juhul kahjuliku toimega ja 85 tekitab pikapeale kuulmiskahjustusi. Suuremas kui 75-detsibellis müras elab Tallinnas 2010. aasta andmetega 1400 inimest.

●●„Põhiliselt tekitab pidev müra käes olemine inimestes stressi,” rääkis Kasenõmm. „Väiksem müra tekitab unehäireid. Kuulmiskahjustust vaevalt, et Tallinna ristmikite ääres elades saab, aga stress ja unepuudus on tavalised nähud,” lisas ta.

Tallinna Sadama riigihanget uurib prokuratuur

Kahtlus

Riigikontroll teatas esmaspäeval Põhja ringkonnaprokuratuurile Tallinna Sadama riigihanke kuriteokahtlusega tehingust ja palus hinnata, kas on alust algatada kriminaalmenetlust.

Kõnealune tehing seisneb Tallinna Sadama korraldatud riigihanke maksumuse suurendamises 28,9 miljoni krooni võr-

ra 2008. aastal, teatas prokuratuuri pressiesindaja Arno Pöder.

Prokuratuur tutvub laekunud materjalidega ja pole veel otsustanud, kas alustada kriminaalmenetlust.

Riigihankele juhtis mullu tähelepanu ka riigikogu liige Deniss Borodits, kelle arvates oli ebaselge eelkõige hanke võitnud firma taust. „Toona oli kaks firmat selle hanke peale konkureerimas ja mulle

tundus küll algul, et teise firma pakkumine oli kokkuvõttes summana odavam ja parem kui võidupakkumine,” selgitas Borodits.

Kõik vastanud seadusele

Siis esitas saadik ka majandusministrile järelepeeringu antud projekti kohta, kuid talle vaid kinnitati, et kõik vastab seadusele. „Ta vastas, et probleemi ta ei näe ja vastupidi, et suu-

renevad konkurents ja kaubavood,” selgitas Borodits.

Samuti tekitab tänaseni kahtlusi asjaolu, et Tallinna Sadama projekti taga on kahtlane offshore-ettevõtte, mitte konkreetne firma.

„Möödunud on juba paar aastat ja midagi seal konteinerterminalis veel ei toimu. Tegelikult on riik aga investeerinud sinna suuri summasid ja iga aasta paigalseisu tähendab

ju suuri kahjusid riigile,” selgitas Borodits.

Boroditsi arvates on süüdistatud Tallinna Sadama juhtide pihta väga tõsised ning neid peaks nii sadama juhtkond kui ka asjassepuutuvad ministrid avalikult selgitama. Saadik lisas, et kui õiguskaitseorganid leiavad selles juhtumises midagi kriminaalset, siis tuleb sadama juhtkonnal ja ka majandusministril kindlasti vastutada.

Hiljuti tuli ilmsiks, et riigikontroll soovib 2,4 miljoni euro suuruse kahju sisse nõuda Tallinna Sadama juhatusest, kuna sadama juhatuse ei täitnud Muuga kai ehitamisel piisavalt ettevõtjatel nõutavat hoolsuskohustust.

Niisamuti on ka mitmed advokaadid viidanud, et nimeetatud tehingut tuleks uurida, kuna seal võib-olla tegemist kelmusega. ● Risto Vesikioja

Nooremallohvitser, tuuker Marko Knaps hukkus demineerimisoperatsiooni käigus

Kaitsevägi

Tuukri hukkumise otsest põhjust ei osanud eile veel keegi selgitada ja selle selgitab uurimine.

Lauri Tankler

lauri.tankler@epl.ee

Eile pärastlõunal laekus kurb teade, et mereväe miinilaevade divisjoni 22-aastane tuuker, maat Marko Knaps on hukkunud, täites teenistusülesandeid. Kuna ilmselgeid põhjuseid keegi nimetada ei saanud, algatati surmajuhutumi põhjuste selgitamiseks uurimine. Eesti Päevaleht võtab kokku kõik faktid, mida me eilseks õhtuks teadsime.

Mis juhtus?

Kaitseväe juhataja Riho Terras selgitas pressikonverentsil temale teadaolevaid fakte. Tsiiviitukrid olid leidnud umbes 200 meetri kauguselt Kakumäe tipust lennukipommid, mida siis kaitsevälased demineerima pidid hakkama. Knapsi ülesandeks oli toimetada need maast ohutusse kaugusesse ja seda ta parasjagu pooleteise meremiili kaugusel Kakumäe tipust vee all tegi.

„Selle tegevuse käigus ei vastanud maat Knaps julgestu-

stuukri kontrolltõmbele, teda julgestanud tuuker sukeldus tema juurde 23 meetri sügavusele, kust ta avastas tuuker Knapsi elutunnusteta keha,” ütles Terras.

Kas teda elustati?

Mereväelased töid Knapsi pinna ja alustasid kõigepealt ise elustamistegevust. Seejärel jõudis kohale ka kiirabi, kes jätkas sama. Kuid see ei andnud kahjuks tulemusi.

Kui kogenud Knaps oli?

Pärnust pärit Knaps teenis kõigepealt merevæes aega – see oli 2010.–2011. aastal. Seejärel jäi ta merevâkke teenistusse, läbis allohvitseride kursused ja erinevad

Knaps oli oma nooruse kohta väga kogenud ja teinud juba 150 sukeldumist.

tuukrikursused, selgitas Terras. „Ta oli oma nooruse kohta kogenud ja väljaõpetatud spetsialist, kellel oli selja taga 150 sukeldumist,” kinnitas ta.

Mis õnnetuse põhjustas?

Ei ole veel teada. Terras kinnitas, et ta on algatanud teenistusliku juurdluse. Kuid kas on võimalik välistada näiteks tehnilised rikked või tervisemured? „Praegusel hetkel ei ole meil alust arvata, et oleks tege-

Merevæebaasis austati eile hukkunud allohvitseri. Kaitsevæe koduleheküljel on avatud elektrooniline kaastundeavalduste raamat.

Foto: Ilmar Saabas

mist tehnilise rikkega,” ütles vast ametissenimetatud merevæe ülem, kaptenleitnant Sten Sepper. „Kaitsevæelased, eriti tuukrid, käivad ka kord aastas tervisekontrollis, nii et lõpptulemuse annab meile juurdlus.”

Sepper selgitas, et igat sukeldumise eel vaadatakse varustus üle ega lubata välja enne, kuni seda pole tehnikud sertifitseerinud. Eesti rahvusringhäälingu telekaadrite pealt on aga näha selgesti, kuidas uuri-

jad pööravad erilist tähelepanu balloonidele.

Oli tal piisavalt õhku?

Sepperi sõnul oli umbes 20 minutit veel all olnud Knapsil „vähemalt 40 minutit reserve”.

Mis tema ülesanne oli?

„Antud juhul oli tema ülesandeks vee all tõstekoti lahti-päästmine,” ütles Sepper. Ta selgitas, et see on üpris rutiinne kohaletoometamisoperatsioon, mitte miinide otsimine.

Lõhkekehad olid juba enne transporditud lõhkamiskohta ja Knaps pidi nende alt tõstekoti lihtsalt lahti päästma.

Miks ta üksi põhja läks?

„Tegemist on NATO-s kehtestatud standarditega,” ütles merevæe ülem.

Kuidas Knapsi omastele kaastunnet avaldada saab?

Kaitsevæe koduleheküljel on avatud elektrooniline kaastundeavalduste raamat. ●

LADY GAGA

THE BORN THIS WAY BALL

ERIKÜLALISED

The Darkness JA LADY STARLIGHT

TALLINNA LAULUVÄLJAKUL

25. AUGUSTIL

OSTA PILET TICKETPROST. HINNAD AL. 49 €

WWW.LADYGAGA.COM

WWW.FBI.EE

Altkäemaksuna 2000 eurot võtnud politseinik läks viieks kuuks kinni

Karistus

Raha eest lubas endine

kriminaalpolitseinik

Viks anda võlgnike

kohta tundlikku infot.

Dannar Leitmaa

dannar.leitmaa@ep.ee

Kriminaalpolitsei menetlusbüroo ametniku Maksim Viksi politseikeeli „räpasuse” kohta käivad kuuldused jõudsid kaitsepolitsei kõrvadesse juba eelmisel aastal, mil algatati tema tegevuse uurimiseks ka kriminaalmenetlus.

Kohtus vettpidavate tõendite leidmiseks otsustas kaitsepolitsei kohtu loal matkida kuritegu, mille käigus pöörduti Viksi poole küsimusega, kas too saaks aidata paarilt inimeselt võlgade kätte saamisel. Viks nõustus ning uuris muuhulgas väidetavate võlglaste tausta ka politseinike salajasest infosüsteemist Kairi. Selle eest küsis ta omakorda 2000 eurot altkäemaksu, mille järel tema käte ümber ka käeraud kinni läksidki.

Liivalaia kohtumaja päevaplaanis seisis eile kella kümne-

se istungina Viksile kohtuotsuse ettelugemine, kuid logistiliste probleemide tõttu see viibis. Pool tundi pärast väljakuulutatud algust juhutati Viks kahe politseiniku poolt kohtupinki. Enne suguseltsi kohtusaali saabumist ohkas endine politseinik kaks korda sügavalt, et seejärel juba nutva ema ja teiste sugulaste suunas naeratada. Kohtuistung ei kestnud kaua, sest süüdistaja ja kaitsja jõudsid kokkuleppele ja nii peab Viks endale mõistetud kahe aasta ja seits-

Viks läks kaasa mänguga, kus paluti abi paarilt inimeselt võlgade kättesaamisel.

me kuu pikkusest vanglakaristusest ära istuma viis kuud. Kuna ta on viibinud trellide taga juba alates mai keskpaigast, siis saab ta taas vabaks oktoobri keskel.

Aega läks mõni kuu

Prokurör Alar Lehesmetsa sõnul leidis Viksi tegevus tõendamist mõnekuulise perioodi jooksul, kui ta võttis tasu teenete eest, mille kohaselt pidi ametiisik survestama kolman-

Kohtusse toodud Maksim Viks pidi silma vaatama ka sugulastele.

Foto: Rauno Volmar

daid isikuid võlaõiguslike kohustuste täitmisele. „Kokku võttis Maksim Viks kuriteo matkimise käigus vastu 2000 eurot; Viks lubas politseiametnikuna survestada kahte isikut kolmandale raha maksmiseks ja vaatas Kairist nende andmeid,” selgitas Lehesmets.

Viksi võttis vahele kaitsepolitsei poolt matkitud kuri-

tegu, kus Viksi juurde saabus inimene enda murega võlgnike osas: Viks lubas seepeale mures inimest aidata, kuid küsis selle eest veel ka 2000 eurot altkäemaksu, mis talle lõpuks saatuslikuks saigi. Endise kriminaalpolitseinikuna sai Viks ka ise enda olukorra lootusetusest aru ning nii jõudiski koh-
tuasi kõigest paar kuud pärast

Viksi vahistamist lõpuni. Ainsa vaidlusküsimusena käis kohtuistungilt läbi ekspertiisikulude hüvitamine. 840 eurot ei pidanud Viks endale jõukohaseks summaks, sest parajasti on ta tööta ning kasvatab lisaks sellele ka kahte last. Kohtunik lasi Viksil selle summa siiski täies ulatuses kinni panna. Lisaks kohtukuludele peab Viks taga-

Täna Delfis: kas riik ei jõua enam oma ametnikke palgal hoida?

si maksma ka 1000 eurot, mida ta suutis talle antud altkäemaksust ära kulutada. Selleks on tal aega täpselt üks aasta.

Lisaks altkäemaksu võtmisele mõisteti Viks süüdi ka erinevate relvadega seotud rikumistes. Nii oli ligi 20 aastat politseis töötanud mees endale suutnud soetada suure hulga laskemoona, mis on Eesti seaduste kohaselt tsiviilkäibes keelatud. „Ta soetas eeluurimisel kindlaks tegemata ajal, kohas ja isikult 150 kasutuskõlblikku eriohtlikkusega padrunit – 83 trasseeriva kuuliga padrunit, 65 automaattulirelva padrunit, 2 soomustlābistava kuuliga padrunit, mis leiti ja võeti ära läbiotsimise käigus,” selgitas prokurör. „Lisaks soetas ta relvaluba omamata laskekõlbliku sileraudse jahipüüsi ZK ja Mosini süsteemi 1891. aasta mudeli vintpüssi tööstuslikult valmistatud kasutuskõlbliku relvaluku.”

Mustkunstnik Fred Erik Johanson
Jazzis Rockis ainult tüdrukud
Tulegrupp Flameous · Segakoor
Wannamoisa · Hüplik Händ Kuulsuse
narrid · Carolina tantsustuudio

**VANAMÕISA KÄSITÖÖLAAT
KOOS SUVELÕPUPEOGA**

18.08 Vanamõisa vabaõhukeskuses

**Metsatõll · KUKERPILLID
TEELE VIIRA · MIKKO JA MAIT MALTIS**

UUNIKUMIDE NÄITUS
BENJI HÜPE · LOOMAAED
BATUUDID · NÄOMAALIJAD
KARUSSEL · ATV-D · SKYJUMP
KEHRA NUKUTEATER · ZIPLINE

LAADAL MÜÜGIL PARIM EESTI TOIT JA KÄSITÖÖ

EESTI TOIDU TELGI MESSIALA PÄEVAJUHT ON ÖÖBIKU GASTRONOOMIATALU TIPPKOKK ANTS UUSTALU

Päeva juhib **Tarvo Krall**

www.kasitoolaat.ee

Päevapilet 3€ alates 18.00 7€.

Alla 120 cm pikkustele lastele tasuta

Toetajad:

Meediapartnerid:

Suursponsorid:

KORRALDAJAD: MTÜ VANAMÕISA KÜLA JA VANAMÕISA VABAÕHUKESKUS

1200 VIETNAMLAST ÕMBLES VENEMAAL ARMANI VÕLTSRÕIVAID

Politsei avastas Moskva oblastis umbes 1200 vietnamlast, kes õmblesid kuuekordses hoones kuulsate kaubamärkide, nagu Louis Vuitton või Armani võltsrõivaid, teatas Venemaa sisemi-

nisteerium RIA Novosti vahendusel. Esialgsel andmetel hinnatakse võltstoodanguga tehtud kahju kaubamärkide omanikele enam kui 30 miljoni rublale (765 000 eurole). **Delfi**

KIRIKUPEA POOLAS

Moskva ja kogu Venemaa patriarh Kirill saabus eile viisiidile Poola, et alla kirjutada lepituslakitusele sealse katoliku kirikuga. Enne jõudis ta käia ka lepitusviisiidil Ukrainas. **EPL**

INDIA SAADAB SATELLIIDI MARSILE 2013. AASTAL

India peaminister Manmohan Singh teatas, et riik kavatseb 82 miljonit dollarit maksva satelliidi naaberplaneedi juurde saata juba tuleva aasta lõpuks. Satelliidi teele saatmiseks kasutatakse

se Indias välja töötatud raketti. Marsi juurde rakettide lähendamiseks on parimad stardiaknad 2013., 2016., või 2018. aastal. India kavatseb olla valmis esimesel võimalusel. **Newsday**

Brasiilia pumpab enne olümpiat majandust üles

Brasiilia plaanid on hiigelmõõtu, nagu ka mullu Rio de Janeiro sambadroomil nähtud King Kong.

Foto: Reuters/Scanpix

Stiimul

Raudteed ja sadamad erastatakse, 66 miljardit dollarit läheb suurehitistesse.

Heiki Suurkask

heiki.suurkask@epl.ee

2014. aasta jalgpalli maailma-meistrivõistlusteks ja 2016. aasta Rio de Janeiro olümpiamängudeks valmistuv Brasiilia otsustas eraldada riigi transpordivõrkude arendamiseks 66 miljardit dollarit veerand sajandi jooksul. Mullu ja tänava on riigi majanduskasv pidurdunud kahe-kolme protsendini, aga sisemajanduse kogutoodang riigis on võrreldes 2006. aastaga kahekordistunud (kui mõõta USA dollarites) ja Brasiilia ei kavatse tõusulainel tukkuma jääda.

Brasiilia president Dilma Rousseff on tuntud selle poolest, et kuulus seitsmekümendatel vasakradikaalsetesse liikumistesse, istudes punase terrorismi eest ka vangis. Nüüd aga sisaldab tema väljakuulutatud stiimulipakett suurestastmist sisuliselt Briti raudse leedi Margaret Thatcheri eeskujul. Alustuseks erastatakse 14 000 kilomeetrit raudteid ja maanteid, järgneb sadamate erastamine, energiahindade alandamine ja mitmeid uusi tööstusprojekte. Ilmnes, et ainuüksi

riiklike maksude vähendamisega on võimalik elektri hinda kümnendiku võrra alandada.

Riigi suurimaid ettevõtjaid kaasates üritatakse ehitada 8000 kilomeetrit maanteid ja sama palju raudteid. Juba 2008. aastast on käimas kiirraudteede ehitamise projekt, mis pidanuks valmima juba aastal 2014 ja vedama olümpiaaegsel aastal juba 33 miljonit inimest, aga rahvusvahelisel konkursil tekkis tõrge. Vaid Brasiilia tootjaid eelistades ei suudetud ehitajat leida ja lahendust pole siiani.

Kaks suurüritust

Kaks maailmaspordi suurüritust peaks meelitama riiki ka investoreid ja uut raha. Bulgaria päritoluga Rousseff sai Brasiilia presidendiks mullu esimesel jaanuaril, kuid presidendina on ta süvendanud koostööd rühmituses BRICS – Brasiilia, Venemaa, India, Hiina ja Lõuna-Aafrika.

Nagu Ladina-Ameerika vasakpoolsetele üldiselt kombeks, alustatakse reforme ka Brasiilias suurejooneliselt. Vasakpopulisti Hugo Chávezi juhitud Venezuela läks küll teist teed, hakates usinalt tööstust riigistama, ajades välja välisinvestorid ja kutsudes esile kaks aastat kestnud majanduslanguse. Brasiilia on otsinud kogu aeg kolmandat teed läneriikide ja Chávezi vahel. Ja näitab ilmselgelt maailmale, kuidas

edu saavutada. Üha rohkem Ladina-Ameerika riike saab kiidusõnu, sest on suutnud oma reserve kasvatada. Venezuela on aga sisemises ummikus.

Kõik need reformid ei tule siiski probleemideta. Belo Monte tammiprojekt Amazona-

Väiksem riiklik maks võimaldaks elektri hinda kümnekümnendiku võrra alandada.

se jõe tekitas rahvusvahelise protesti, kus kohalike indiaanlastega liitusid ka Greenpeace'i, laulja Sting ja näitleja Sigourney Weaver. Valitsuse soov on ehitada maailma suuruselt kolmas hüdroelektrijaam, kohalikud aga väidavad, et sellega tabab keskkonda katastroof.

Tänavu on aga Brasiilia majanduskasv muutunud ka

BRICS-i bloki sees kõige nõrgemaks. Tunamulluse 7,5 protsendi asemel kasvas majandus mullu 2,6, tänava võib-olla isegi vaid kaks protsenti. Euroola stagnatsioon võib siingi oma mõju avaldada. Brasiilia majandusteadlased küll ühiseselt Rousseff ei kiida – ta kulutab küll palju, aga väidetavalt valedesse kohadesse.

Juunis paiskas keskvõimsus majandusse stiimulina neli miljardit dollarit, nüüd 25 aasta peale veel 66 miljardit. Jalgpalli MM läheb maksmaks 14 ja olümpia vähemalt 11,5 miljardit dollarit. Olümpiamängude eel üritab Brasiilia esile kutsuda tõelist majandusmulli. 205 miljoni elanikuga riigis ei jõua see jõukus kõikjale koheselt, allpool vaesuspiiri elab ikka veel veerand elanikkonnast. ●

SUUREM NAFTATOOTJA KUI NORRA

Naftatootjana on Brasiilia maailmas 13. riik ehk suurem jõud kui Norra, biokütuste tootjana jääb teisele kohale USA järel, kohvi tootjana on ülekaalukas maailmaturu liider. Tööpuudus on viidud kuuele protsendile, samas püsib riigivõlg euroopalikult kõrge 65 protsendi joonel. Mullu sündis aga skandaal, kui Bra-

siiliast eksporditavatest apelsinidest leiti mürkaineid – Brasiilia toodab ligi 80 protsenti maailmas joodavast apelsinimahlast, tagajärjeks oli ka apelsinimahla hinnatõus maailmas.

Sisemajanduse kogutoodang elaniku kohta jätab Brasiilia natuke rohkem kui poole Eesti tasemele.

Ecuador annab Julian Assange'ile varjupaiga

WikiLeaks

Ecuadori välisminister Ricardo Patiño teatas eile, et riik on otsustanud anda varjupaiga internetiportaali WikiLeaks asutajale Julian Assange'ile. Enne seda süüdistas ta Suurbritanniat avalikus ähvarduses tungida nende saatkonda Londonis, et Assange arreteerida, teatab BBC News. Saatkonnahoone ümber nähti eile tugevdatud politseikordonit, samal ajal kui tänavail olid meelevaldajad Assange'i toetuseks. Kolm meelevaldajat veeti ka rüseluse tõttu kongi.

Otsus asüüli anda tuli kaks kuud pärast seda, kui Assange oli Ecuadori Londoni saatkonda varjule läinud. Suurbritannia on valmis teda Rootsile välja andma, kus meest süüdistatakse vägistamises. Patiño sõnul kardetakse, et Assange'i inimõigusi võidakse rikkuda. Ka ei saanud riik garantiisid, et Assange'i näiteks USA-le välja ei anta. WikiLeaks paljastused on USA võimud viha le ajanud.

Selgesõnaline ähvardus

„Täna saime me Ühendkuningriigilt selgesõnalise ähvarduse, kirjalikult, et nad võivad rünata meie saatkonda Londonis, kui me Julian Assange'i üle ei anna,” ütles Patiño eile. „Ecuador lükkab Briti ametlikus suhtlemises sisaldunud ähvarduse kõige otsustavamalt tagasi.”

Välisministri sõnul on ähvardus ühele demokraatlikule, tsiviliseeritud ja seadu-

Julian Assange

si järgivale riigile ebakohane. „Kui Briti ametlikus suhtlemises teatatud meetmeid rakendatakse, tõlgendab Ecuador seda vastuvõetamatu, ebasõbraliku ja vaenuliku teona ning katsena rikkuda meie suveräänsust. See sunnib meid reageerima,” ütles Patiño. „Me ei ole Briti koloonia.”

Suurbritannia välisministeeriumi pressiesindaja teatas enne seda, et Ühendkuningriik on otsustanud täita oma kohuse Assange Rootsile välja anda, viidates 1987. aastal vastu võetud diplomaatiliste ja konsulaarvalduste seadusele. See lubab Suurbritannial Ühendkuningriigi pinnal olevalt saatkonnalt diplomaatilise staatuse ära võtta, misjärel oleks politseil õigus saatkonda siseneda, et Assange arreteerida. ● **Lauri Laugen**

USA imelennuki katse kukkus läbi

Test

Boeingu 300 miljonit dollarit maksmaks läinud mehitamata katseleenuki X-51 testimine Vaikse ookeani kohal nurjus üleile vaevalt 15 sekundit pärast algust.

Kavakohaselt oleks pommitajalt B-52 lahti lastud katseleenuki pidanud saavutama kuuekordse helikiiruse (Mach 6, ehk sõltuvalt kõrgusest umbes 6400 km/h), mis võimaldaks lennata näiteks Londonist New Yorki 45 minutiga, kuid väljus kontrolli alt juba enne, kui kiirenduskett oleks käivitunud. Ka mul-

lu nurjus sama lennuvahendi katse mootoritörke tõttu. Kiirus Mach 5 saavutati aga X-51 katsetusel 2010. aastal.

X-51 nimetatakse ka laine-ratsanikuks, sest ta kasutab kiirrenduseks oma lööklainet, selle ebatavalise kujuga lennuki väljatöötamisel on öla alla pannud ka USA õhujõud, NASA, kaitsetööstuse agentuur DARPA ja firma Pratt & Whitney Rocketdyne. Tegemist on osaga varasemast NASA ülikiir-lennukite nn Hyper-X programmist. X-51 eelkäija X-43A saavutas kiiruse Mach 9,8 (12 144 km/h) 2004. aastal. ● **Heiki Suurkask**

UUED ELEKTRIARVESTID ESIMESENA MAGALATESSE

Tuleval aastal hakkab Elektrilevi tarbijate kodudesse kaugloetavaid elektriarvesteid paigaldama. Uued arvestid peavad jõudma klientideni järgmise nelja aasta jooksul. Eeliseid on mitu: klient

ei pea enam ise elektrinäite teatama ning uued arvestid näitavad, millal klient elektrit tarbib ja seega on lihtsam võrgutöid planeerida. Esimesena saavad arvestid suured kortermajad. **Delfi**

TALLINKI KASUM KASVAS

Börsil noteeritud laevandusfirma AS-i Tallink Grupp teise kvartali puhaskasum kasvas aastaga 47 protsenti 20 miljoni euroni, kasum ühe aktsia kohta kasvas kahelt sendilt kolmele sendile. Grupi tänavu

esimese poolaasta puhaskasum oli miljon ja müügitulu 438,6 miljonit eurot. Mullu esimesel kuuel kuul sai laevanduskontsern 412,2-miljonilise müügituluga 3,5 miljonit eurot kahjumit. **Delfi**

Arengufondi hiigelsbüroo renditehing tehti kahtlaselt

Analüüs

Arengufond lasi uurida endise juhi ja nõukogu tegevust luksusruumide renditehingus.

Ann-Mari Nergi
ann-marii.nergi@epl.ee

Eesti Päevalehele teadaolevalt tellis Arengufond ühelt advokaadibüroolt õigusliku analüüsi, mis käsitleb fondi endise juhatuse esimehe Ott Pärna ning nõukogu ja selle esimehe Raivo Vare tegevust uute ja luksuslike üüripindade rentimisel Tornimäe ärikeskuse viiendal korrusel. Kuuldavasti leiti analüüsis, et Pärna ja Vare tegevuses nende ruumide kasuks otsimisel võis esineda rikkumisi – väga kallis tehing polnud Arengufondi kinnitatud eelarvega hästi kooskõlas. Selge on see, et väidetavalt väga kriitiline raport võib olla toleaegetele otsustajatele väga piinlik.

Vare ei nõustunud Eesti Päevalehele teemat rohkem kommenteerima, kuid tunnistas analüüsi olemasolu, kinnitades, et ei ole jõudnud veel sellega põhjalikumalt tutvuda. „Mulle tutvustati seda mõni hetk tagasi juhatuse esimehe poolt ja kui te lubate, siis ma analüüsiks seda kõigepealt ja vastaks siis. Esmapilgul tundub see, ütleme nii, kõvasti otsitud teemana,” ütles Vare. Ta lisas, et Arengufondi nõukogu hakkab teemat arutama alles kuu lõpus.

Ka fondi juhatuse esimees Tõnis Arro ei soovinud täpsemat paberi sisu avaldada. „Kuna tegu on konfidentsiaalse dokumendiga, ei saa ma midagi rohkemat öelda,” jäi Arro napsõnaliseks.

Pidamiseks liiga kallis

Arvatavasti ongi analüüs tellitud just teiste nõukogu liikmete soovil, sest varasemalt on näiteks nõukogu liige Jaan Männik öelnud, et bürooga ilmnunud olukord tuli palju

Uhked ruumid on nüüd fondile pinnuks silmas. Foto: Vallo Kruuser

dele nõukogu liikmetele üllatusena, kui Arro seda ette kandis. „Raha kasutamine nõuab uurimist ja Arro peab sellega tegelema,” ütles Männik Eesti Päevalehele juuni alguses.

Eesti Päevaleht on korduvalt kirjutanud Arengufondi suursugusest büroost kaksik-tornides. Nüüd on 1000-ruutmeetrise pinnaga büroo pinnuks silmas uuele juhile Tõnis

Arrole, kes on ka varem tunnistanud, et põhiline tööaeg kulub mõtlemisele, kuidas liiga kallist rendilepingust vabaneda. Lepingu tingimuste kohaselt peab Arengufond aga ruume vähemalt aasta aega üürima. Pärna sõnul oli suuremaid ruume vaja seminaride pidamiseks ja kolimine korraldati eelnevate aastate üldkulu- de kokkuhoiu arvel. ●

Meelis Milder: tahame veel tänavu Baltikaga kasumisse jõuda

Tulemus

Eile avaldatud majandustulemuste põhjal teenis börsi-ettevõtte Baltika teises kvartalis 0,57 miljonit eurot puhaskasumit, ettevõtte kulumieelne kasum (EBITDA) oli 1,4 miljonit eurot.

14 kvartalit järjest kahjumit tootnud ettevõtte müügitulemused paranesid samuti neli ja müügiefektiivsus 12 protsenti, ulatudes 13,2 miljoni euroni. Kuuekuuline periood jääb aga 0,47 miljoni euro suurusesse kahjumisse. Kohe pärast teise kvartali positiivsete tulemuste avaldamist tegi hüppe- lise – 11-protsendilise – tõusu ka Baltika aktsiate väärtus, ulatudes 0,587 euroni.

Ilmselt tulemustega rahul olev Baltika juhatuse esimees Meelis Milder sõnas, et 2012. aastaks seatud eesmärk – kolm miljonit EBITDA-d – on tänaste näitajate põhjal reaalselt saavutatav. „See kolm miljonit on enam-vähem nullipiiripealne.

Me oleme väga ettevaatlikud kasumisse jõudmise lubamisega, aga kui teisel poolaastal ei juhtu midagi hullu, siis see eesmärk peaks saama kindlasti ületatud ja kaasa tooma positiivse tulemuse aasta lõpuks,” rääkis Milder ja lisas, et lõpptulemuse paneb paljuskki paika sügishooaja algus.

Kasumisse on Baltika jõudnud tänu kahjumlike poodide sulgemisele ja uuendustele efektiivsuse tõstmiseks. Nii on näiteks suurendatud nn multibrändpoodide, kus müüakse mitme Baltikale kuuluva kaubamärgi rõivaid. ●

Ann-Mari Nergi

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epl.ee

**Nutitelefonio-
manikud,
vaadake
videot**

Proovi nüüd
Eesti Ekspressi
digilehte
2 nädalat
TASUTA!
www.digilehed.ee

Lennujaama ootesaalis ei hakka kunagi igav, sest värske Eesti Ekspressi digileht on alati käeulatuses. Kui tahad teada, millest kõik räägivad, loe digilehte tava- või tahvelarvutis.

**Eesti Ekspressi digileht –
lood, mis Sind puudutavad**

MUUSIKAT EI KUULATA, VAID VAADATAKSE

Ameerika teismelised eelistavad muusikat vaadata, selgub värskest uuringust. Seega on YouTube raadiost ja CD-plaatidest ette läinud ning on saanud populaarseimaks muusikakuulamis-

kanaliks. 64 protsenti teismelistest vastas, et kuulab muusikat YouTube'ist, 56 protsenti ka raadiost. 53 protsenti kuulab iTunesist digimuusikat ja 50 protsenti ka plaate. **Guardian**

EESTI HIPHOP PEAB ELVAS FESTIVALI

Tänaest pühapäevani toimub Elvas talvespordikeskuses Eesti hiphopi festival. Teiste räpparite seas astuvad üles Chalice (pildil), A-Rühm, Tommyboy, Abraham, Stupid F & Hash feat J.O.C ja Vorr

Poskorr, Beebilõust, Okym Riim, Metsakutsu, Suur Papa, 5Loops & Manipulated Mindz, Öökülm ja Fant.

Lisa- ja piletiinfo: www.eesti-hiphopfestival.ee. **EPL**

PIDU TELLISKIVIS

Tallinnas klubis Snakehouse (Telliskivi 57) marutavad täna õhtul Nevesis, Deathcats ning The Misfitsi tribuutbänd Astro Zombies. Ukseid avatakse kell 20, pilet on neli eurot. **EPL**

Matt Schofield: bluusi mängitakse sageli valemi järgi, kuid tunnetuseta

Intervjuu

Mart Niineste
muusikatoimetaja

Augustibluusi peaesineja, Inglismaa parimaid bluusikitarri Matt Schofield räägib, mis on bluus ja miks see on bluus.

●●Sündisid 1977. aastal Manchesteris. Sa oleks võinud ju saada muusikuna kelleks iganes – trip-hop, post-rock/metal, grime, poistebändid, lad-rock olid su kujunemisaastate märksõnad. Sina valisid oma noore elu heliribaks aga isa plaadikogu? Bluus on see muusika, mida olen terve elu kõige rohkem armastanud. Ausalt öeldes polnud selle mängimises või kuulamises kui valikus midagi teadlikku. See olengi mina. Kuulsin lapsena pealt, kuidas isa kodus plaate kuulas, hak-

ühestki otsast, et mängiksin nn briti bluusi. Mind on mõjutanud peamiselt Ameerika mängijad ja bändid, nende tunnetus. Briti bluus on minu meelest valinud rohkem sellise sirge joonega rock'n'roll'i tee, mis on samuti lahe, kuid millega ma ei suhestu.

●●Harilikult oled Briti bluu-siauhindade jagamisel igal aastal nominent mitmes kategoorias ja viid alati mõne auhinna ka koju. Kas see piir on käes, kus auhind siia-sinna enam ei loe?

Muidugi on alati suurepärase, kui sind mingil moel sinu tegevuse eest tunnustatakse. Eriti kui see on Briti bluu-siauhind, mille võitja valivad fännid ja kuulajad. Jah, olen tänulik. Aga me ei tee muusikat auhindade pärast. Lihtsalt hea on teada, et see inimestele meeldib.

●●Kas sa harjutad või lihtsalt mängid kitarril?

Ma olen alati lihtsalt mänginud. Ja pole kunagi tundnud, et ma harjutaksin, liiatigi siis ludistaksin päevaplaani järgi heliredeleid. Aga ma olen kõvasti mänginud. 22 aasta jooksul on

„Olen alati püüdnud teha muusikat, mitte lihtsalt kitarril mängida.”

kasin sellest muusikast huvituma ja lõpuks tahtsin seda ka mängida.

Ma andsin oma esimese kontserdi 13-aastaselt, kui olin kuus kuud tõsisemalt kitarril mänginud, ning ega see muusika polnud väga erinev sellest, mida ma praegu teen. Mulle meeldib mõelda, et nüüd ma oskan natuke paremini.

●●Ja nüüd oled ise üks kümnest kõigi aegade parimast Inglismaa bluusikitarristist. Mis vahe üldse on inglise ja ameerika bluusil?

Ma ei tea, sest peale selle, et ma olen inglase, ei tunne ma

olnud üksikuid päevi, kus ma pole minutikski pilli kätte võtnud! Põhimõtteliselt olen alati püüdnud teha muusikat, mitte lihtsalt kitarril mängida.

●●Sul on bändis veel trummar ja orelimängija. Meenutab natuke The Doorsi...

See pole niivõrd The Doorsi järgi, kuivõrd kantud suurepärase 1950–60-ndate orelitriode vaimust – mõtlen mehi nagu Jimmy Smith ja Jimmy McGriff. Ma olen sedasorti muusika fänn ja loomulikult on mu orelimängija Jonny Henderson neist mõjutatud.

Foto: promo

KES TA ON?

Matt Schofield

Sündinud 1977 Manchesteris, karastunud Californias.

●●Omanimelise trioga teinud neli stuudio- ja kaks kontsertplaati.

●●Esineb Augustibluusil Haapsalu piiskopilinnuses täna kell 23.

●●Festivali kava: augustibluus.ee/festivali-kava

Mulle pole kunagi kitarr-bass-trummid trio meeldinud. Mulle meeldib see lisavärv, mida orel muusikasse toob; meeldib, kui laval on veel üks mees, kes mängib soolosis, kellele saab saadet mängida ja keda kuulata.

●●Mõnikord on kontrast nende vana aja bluusi kogumike, kus ammu unustatud vanad muusikud mängivad kolmekeelse te kitarridega, ja tänapäevase suurepäraselt mängitud elektrikitarribluusi vahel selline, et tekib küsimus: mis kõik võib olla bluus?

Minu meelest on bluusi võti muusika tunnetuses ja süvitsiminekus, mitte teatud nootides, akordijärgnevustes, helitehnikas või milles iganes. Tänapäeval on palju inimesi, kes mängivad midagi, mis sobib tänapäeva nn traditsioonilise bluusi valemisse, kuid mis minu meelest ei tunnetata seda muusikat. Ja vastupidi. Bluus kui muusika on eneseväljendus – kui sul on hea olla, siis see on ka hea. Ja kui see tundub nagu bluus, siis see ongi bluus!

„Uut Hendrixit ei tule, nagu ka mitte B.B. Kingi või Stevie Ray Vaughni.”

mängis hilisemad suured – tollal küll noored – kitarristid laua alla ja need pole sellest siiani üle saanud. Mis sa arvad?

Kes iganes ta oli, ta ei mõista tõelise geeniususe olemust! Jimi laiendas mängijana piire ja murdis müüre niivõrd palju, et kõik hilisemad mängijad on sellest ainult võitnud. Tema geniaalsus seisnes selles, et ta nägi neid piire ja müüre, mida murdma hakata. Enne teda ei teadnud keegi, kus on piir, kuni tema seda kõigi nina all korduvalt ületas.

●●Niisiis lähimas tulevikus pole taolisi jumalaid loota? Sina selleks ei saa?

Uut Hendrixit ei tule, nagu ka mitte B.B. Kingi või Stevie Ray Vaughani või mõnda muud pöördelise tähtsusega kitarristi ajaloost. Kui tuleb, siis ehk midagi sama olulist ja väärtuslikku, kuid see ei kõla nende moodi. Ning mina selleks ei saa. Ma teen lihtsalt oma asja nii hästi kui oskan. ●

Soomlaste Mannerheimi-filmi peategelane on must mees

Vastuoluline

Soome meedia teatas sel nädalal, et sügisel linastuv kauaoodatud film Carl Gustaf Mannerheimist on üles võetud Keenias ja kõik selle osalised on mustanahalised.

Filmi tootjad on soomlaste YLE, Eesti ettevõtte Kalevipojad ja Savane Productions Kee-

niast. Projektis osaleb ka eestlasest produtsent Ken Saan, kellelt eile õhtuks kommentaari saada ei õnnestunud.

Helsingin Sanomate teatel mängib filmis „Soome marsal” peaosalist Keenia näitleja Telley Savalas Otieno, kes tutvus Mannerheimi elulooga alles pärast võtete lõppu. Ka lavastaja Gilbert Lukalia

on pärit Keeniast. Kõik võteted peale ühe Soomes filmitud Talvesõja-stseeni toimusid mai ja juuni vältel Aafrikas, film on suahiili- ja ingliskeelne. Teose eelarve oli vaid umbes 20 000 eurot.

Vihmaperiood segas

Produtsent Erkko Lyytinen ütles neljapäeval meediale, et

Foto: YLE

esialgu oli plaanis teha tavaline sõjafilm, ent ideest tuli loobuda, kuna Keenias oli parasjagu vihmaperiood. Seetõttu keskendub teos marssali isiksusele ja suhetele. „See on universaalne lugu mehest, kes peab tasakaalustama pereelu ja karjääri,” lisas lavastaja Lukalia.

Lyytise sõnul valiti Keenia võttepaigaks suuresti tänu Ken Saanilt saadud nõuannetele. Saani ja Krister Kivi loomereisidest Keeniasse jutustab nende mullune dokfilm „Kevade” Aafrikas.

Aafriklase valimine Soome ajaloost rääkivasse filmi on juba tekitanud ka poleemikat, kriitilist suhtumist on väljendanud näiteks lavastaja Jörn Donner.

„Nähtavasti on Mannerheim endiselt teatud mõttes tabuteema,” ütles Lyytinen. „Võib-olla ongi just nüüd õige aeg uuteks tõlgendusviisideks. Tähtsime vaadata sangarimüüti uue nurga alt.”

Filmi esilinastus toimub tänavu 28. septembril Helsingis festivalil „Armastus ja anarhia”. ●

Reisikaart					
RIIK		AEG	HIND	TRANSPORT, MAJUTUS, LISAINFO	FIRMA
IDA-EUROOPA	Ungari (7 päeva)	6.-12.08 19.-25.08 20.-26.09 21.-27.10	6.08: al. 216 € 19.08: al. 219 € 20.09: al. 186 € 21.10: al. 182 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Hotell *** lisatasu eest. Info: Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reisidele. 3 päeva Ungaris! 2 päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kalameeste bastion jpm), Szechenyi – Euroopa üks suurimaid termaalvee basseineid komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergm, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee
	Prantsusmaa: Pariis ja Loure'i oru lossid (9 päeva)	4.-12.08 3.-11.09 3.-11.10	4.08: al. 289 € 1.09: al. 328 € 3.10: al. 276 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Näeme Pariisi (Champs Elysees, Ooperi Kvartal, Notre Dame de Paris, De Gaulle'i väljak, Trocadero, Concorde'i väljak, Louvre, Cite saar, Ladina Kvartal, Pantheon, Eiffeli torn jpm.), Versailles'id, Loire'i oru losse – Amboise, Blois, Chambord – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	AVENUE FRANCE Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@avenuefrance.ee www.avenuefrance.ee
LÄÄNE-EUROOPA	Austria (7 päeva)	25.08-31.08 25.09-1.10 8.-14.10 21.-27.10 *	25.08: al. 226 € 25.09: al. 190 € 8.10: al. 176 € 21.10: al. 219 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Info: Viin (Schönbrunni loss, Hofburgi lossikompleks, Püha Stefani katedraal, Huntertwasseri maja), Salzburg (Püha Peetri kirik, Mozarti residents, Hohensalzburgi kindlus, Mirabelli lossiaed), Viini mets (Hinterbrühl), Baden – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € *21.-27.10 – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT – TASUTA!	CARINTHIA REISEN Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@carinthia.ee www.carinthia.ee
	Itaalia (9 päeva)	18.-26.09 20.-28.10 20.-28.10*	18.09: al. 324 € 20.10: al. 289 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € *20.-28.10 – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT – TASUTA!	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
LÕUNA-EUROOPA	Põhja-Itaalia (9 päeva)	6.-14.10	al. 299 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Kõigi mugavustega reisibuss. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Udine – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
	Itaalia: Rimini puhkusereis (12 päeva)	11.-22.09	11.09: al. 399 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. (hotell *** + õhtusöögid lisatasu eest). Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! 6 täispäeva Itaalia tuntuimas kuurordis Rimini Rivieral. Rooma, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee

Viru Reisid

REISIKALENDER 2011

Tallinn
Narva mnt.7-347
III sissepääs, III korrus
Tel.610 9321, 610 9322
e-post: tallinn@virureisid.ee

Jõhvi
Keskväljak 9
Tel.337 0594, 337 1216
e-post: viru.reisid@neti.ee
www.virureisid.ee

Tartu
Lõuna-Eesti Turismikeskus
Turu 2 (Bussijaam)
Tel.734 4190

Pärnu
Pärnu Reisibüroo
Rüütli 32
Tel.444 5105

Väljasõitudega:
Jõhvist, Tallinnast, Tartust, Pärnust

NB! Kindlasti helista ja küsi infot ja vaata meie kodulehe-
külge: www.virureisid.ee
Püsiliklientidele ja gruppidele soodushinnad.

NB! Bussikohtade broneerimine seniks, kuni kohti jätkub!

HORVAATIA-SLOVEENIA RINGREIS (10p)
06-15.09;22.09-01.10 H: 249 kuni 275 €
SLOVEENIA -HORVAATIA-BOSNIA ja HERTSEGOVIINA PUHKUS (13p)
04.-16.09.; 20.09.-02.10. H: 315 kuni 331 €
ST.PETERBURG-TSARSKOJE SELO-PETERHOF
08.-10.09.; 22.-24.09. H:99 € ja 159 € (koos viisa ja kindlustusega)
ITAALIA RINGREIS (9p) 20-28.10 H: 273 €
BERLIIN JA TROOPILINE PARADIIS (6p) 21-26.10 H:169 €
HORVAATIA-SLOVEENIA-BOSNIA JA HERTSEGOVIINA-ALBAANIA (14p)
2-15.09 389€
RUMEENIA-BULGAARIA RINGREIS KOOS VÄIKESE PUHKUSEGA (13p)
05.09.-17.09. H:359-369 €
UNELMATE PARIIS (9p) 19.-27.10 H:249 €
KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA
19.09-01.10 H:379 € kuni 434 € (13 päevased)
6-20.09 H: 383 € kuni 437 € (15 päevased)

HISPAANIA PUHKUS (12p)
24.09.- 05.10.; 20.10.-31.10. H:339-379 €
PRAHA- VARSSAVI- KARLOVY VARY-KARLŠTEJN - CZESTOCHOWA (6p)
21.10.- 26.10 H: 165 €
HISPAANIA PUHKUS (14p)
21.09.-04.10 H:359€ kuni 399 €
BUDAPEST JA WIELICZKA SOOLAKAEVANDUS (6p) 21-26.10 H:159 €
UUDIS! IDA - EUROOPA RINGREIS KOOS VÄIKESE PUHKUSEGA (14p)
4-17.09 H: 399 €
HISPAANIA-PORTUGAL-MAROKO RINGREIS (21p)
19.09- 09.10 H: 765 €
MALTA JA SITSILIA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (16p)
20.09-05.10 H: 640 €
SUPERUUDIS!SUUR TÜRGI RINGREIS JA KÜPROS (23p)
23.09.-15.10 H: 749 €

www.virureisid.ee

Lõunamaa reisipaketid, soodsad lennuki-ja laevapiletid, reisikindlustus.

Grupireisid vastavalt tellimusele

Mainedd – 20 aastat turismi.

Lisainfo: tel 644 4744; 641 8350; 641 8285
Tallinn; Rüütli 14; e-mail: info@mainedd.ee
www.mainedd.ee

KAUGREISID:
MIAMI -KARIIBIMERE KRUIIS.
MAAILMA SUURIMA KRUIISI LAEVAGA
05-16.12.2012 H: 2875 €
PEKING-TIIBET – NEPAAL
19.09 - 03.10.2012 H 3099 €
AUSTRALIA – UUS - MEREMAA
11-26.11. 2012 / 10-25.11.2013 alat. H: 4089 €
USA LÄÄNERANNIK: LAS VEGAS - GRAND CANYON - SAN FRANCISCO - HAWAII - LOS ANGELES - NEW YORK
15-29.09.2012 / 25.05-08.06.2013 H: :2999 €
SINGAPUR -SUMATRA SAAR – LANGKAWI KUALA LUMPUR
23.02.-08.03.2013 H: 2750 €
HONG KONG - MACAU – TAIWAN – FILIPIINID
11 - 25.05.2013 H: 2599 €

VIETNAM-CAMBODZA
14-27.11. 2012 13-26.04.2013 H: 2699 €
SUUR INDOHIINA RINGREIS-VIETNAM-LAOS-CAMBODZA
17-30.03.2013 H: 2999 €
WASHINGTON - PHILADELPHIA - NEW YORK- NIAGARA
10-18.08.2013 H: 1899 €
KUUBA – KARIIBIMERE PÄRL-CANCUN - MEXICO CITY
25.11-08.12.2012 / 23.11-06.12.2013 H: 2875 €
ARGENTIINA – BRASIILIA
27.10 –09.11.2012 / 26.10-08.11.2013 H:3699 €
EKSOOTILINE LÕUNA-AAFRIKA –VICTORIA KOSK
03 -17.10.2012 /01-15.03.2013 alat. H: 4199 €
SALAPÄRANE TAI JA KULDSETE TEMPLITE BIRMA
27.10-09.11.2012 / 16.02- 01.03.2013 H: 2995. €
KULDSETA TEMPLITA BIRMA
01-11.02.2013 / 19-29.11.2013 H:2499 €

HAWAII SAARED
17-25.11.2012 / 17 –25.03.2013 H: 2719 €
PEKING-PÕHJA - LÕUNA KOREA
06-16.10.2012 / 06-16.04.2013 2013 H: 2666 €
EKSOOTILINE LÕUNA-INDIA JA SRI LANKA
17-28.11.2012 / 09-20.03.2013 H:1950 €
IISRAEL – JORDAANIA UUS!!!
08-16.10.2012
NB! Kohapel kohalik eestikeelse giid H: 1250 €
LÄHIREISID:
KURAMAA HERTSOGITE LOSSID
17-18.09.2012 H: 102 €
SIBULATEE. KUREMÄE KLOOSTER- ALATSKIVI LOSS
1-2.09.2012 H: 65 €
HISPAANIA-PORTUGAL-ANDORRA-GIBALTAR /
16-27.09. 2012 / 05-16..05.2013 H 894 €

POOLA -VARSSAV-KRAKOW-ZAKOPANE
10-16.09.2012 alat. H: 325 €
LUMMAV SVEITS
20-28.07.2013 alat. H 550 €
KÜTKESTAV BAIERIMAA JA LUDVIG II LOSSID
16-19.06.2013 alat H.:560 €
LINNAPUHKUS
LONDON - WINDSORI LOSS
29.08-02.09. / 17-21.10/ 12-16.12.2012 H: 598€
MAAILMALINN PARIIS
01.-05.07 / 12-16.09 / 13-17.10 / 14-18.12.2012
alat. H: 650 €
ANTIIKNE ROOMA UUS!!!
26-30.09. / 24-28.10 / 12-16.12.2012 alat. H:650 €
RODODENDRITE ÕITES HANSALINN BREMEN
18-21.05.2013 alat. H:355 €

VEIDEMAN VIGASTATUD

Eesti korvpallikoondis peab laupäevases EM-valikmängus lisaeliga läbi ajama Rain Veidema-nita, sest Slovakkia-mängu järel tehtud uuring näitas, et mängija põlves on vesi. **Delfi**

DOPING VALGEVENES

Valgevene meedia teatel on lisaks Nadežda Ostaptšukile dopinguga vahele jäänud ka teine selle riigi sportlane, tema nime veel ei avaldatud. Medalivõitjaga siiski tegu polnud. **Delfi**

US OPEN NADALITA

11-kordne Grand Slami võitja hispaanlane Rafael Nadal on jätkuvalt vigastusega hädas ning peab haige põlve tõttu lisaks Londoni olümpiale eemale jääma ka US Openi suurtourniirist. **Delfi**

ANITA NEWCASTLE'ISSE

8,3 miljoni euro eest ostis Newcastle United Amsterdamist Ajaxilt Hollandi koondiseski mänginud 23-aastase poolkaitsja Vurnon Anita. **BBC**

U-18 KAOTAS TAAS

26 punktiga ehk 47 : 73 kaotasid korvpallinoored Euroopa meistrivõistluste B-divisjoni vahegrupis Israelile, saades kolmanda kaotuse järjest. **EPL**

ManU näppabki liigiarivaal Arsenalilt Robin van Persie

Jalgpall

Peatreener Sir Alex

Fergusonil sõnul on

ManU-l nüüd Euroopa

kõige ohtlikum ründeliin.

Pärt Talimaa

part.talimaa@epl.ee

„Aastal 1999 olid mul Dwight Yorke, Andy Cole, Teddy Sheringham ja Ole Gunnar Solskjær – Euroopa neli parimat ründajat. Nüüd liigume samas suunas koos Javier Hernández, Wayne Rooney, Robini (van Persie – toim), Danny Welbecki ja Shinji Kagawaga,” vahendas Daily Mail Manchester Unitedi peatreenerit.

Kuulduste järgi käis ManU Arsenalile hollandase eest välja 24 miljonit naelsterlingit

(30,58 miljonit eurot) ja van Persiega sõlmitakse nelja-aastane leping, kus tema nädalalpalgaks kujuneb üle 200 000 naela (254 840 euro). Kui kõik läheb plaanipäraselt, soovib Ferguson ründeässa kasutada juba esmaspäevases Inglismaa kõrgliiga avamängus Evertoniga.

Arsenal loodab Podolskile

„Kui van Persie tehing läbi läheb, siis see on briljantne! Tal jääb seljataha hirmkõva hooaeg ja ta tugevdab meie meeskonda veelgi ning annab meile uueks hooajaks tohutu energiasüsti,” kommenteeris tehingut ManU keskväljamees Michael Carrick.

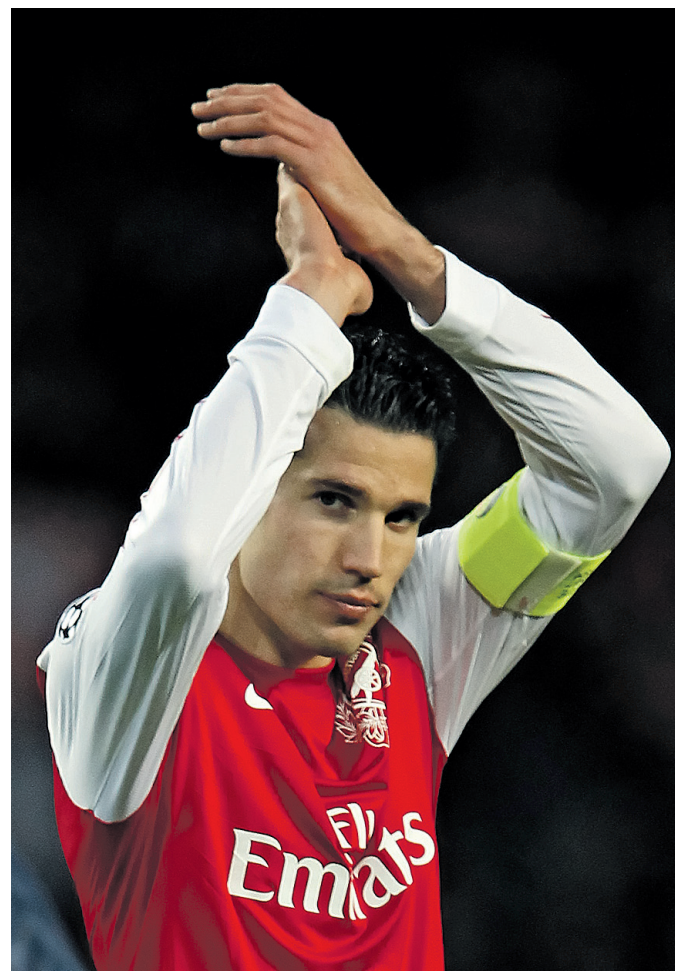
Möödunud hooajal sarjas 30 väravat paugutanud van Persie lahkumine on küll Arsenalile suureks löögiks, ent pea-

treener Arsène Wengeri sõnul on neil vajalikud asenduskäigud juba olemas. „Temasuguse kvaliteediga mängija kaotamine on muidugi kurb ja vaenlase tugevdamine on selle kaotuse veel üks negatiiv-

Michael Carrick:
van Persie lisandumine annab meile tohutu energiasüsti.

ne tahk, aga oleme juba sõlmunud lepingud Lukas Podolski ja Olivier Giroud'ga,” selgitas Wenger.

Van Persie on ühtlasi esimehe mängija pärast Viv Andersoni, kes Arsenalist ManU-sse siirdub. Andersoni üleminek toimus 1987. aastal. **o**

Arsenali särgis mängis Robin van Persie 2004. aastast, nüüd siirdub ta Manchester Unitedi ridadesse.

Foto: Reuters/Scanpix

ARVUD

23 000

eurot jagas Eesti maadlusliit oma sangaritele preemiaks. Kreeka-Rooma maadluse raskekaalus olümpiahõbeda võitnud Heiki Nabi sai 15 000 eurot, tema treener Henn Põlluste 5000 eurot, füüsilise ettevalmistuse treener Aleksander Jairus 2000 eurot ja Ardo Arusaar 1000 eurot. „Arusaart premeerisime kahe asja eest: esiteks oli ta Nabi sparringupartner ning teiseks, et ta saavutas ise olümpial kaheksanda koha,” sõnas maadlusliidu peasekretär Mehis Kard. **EPL**

18 : 0

alistas FC Levadia Eesti jalgpalli karikavõistluste 1/32-finaalis neljandas liigas kuuluva FC Pokkeriprodi. Kaotajad suutsid värava puutumatu hoida 17 minutit, siis avas Ingemar Teever skoori. Lõpuks lõi äsja Levadiaga ühinenud ründaja kuus väravat. Rimo Hunt lisas neli, Marten Saarlase ja Trevor Elhi kaks ning Albert Taar, Nikita Martõnov, Andreas Raudsepp ja Nikita Koger ühe. 1/16 finaalis on Levadia vastaseks Rapla JK Atli. **Delfi**

Proovi nüüd
Eesti Ekspressi
digilehte
2 nädalat
TASUTA!
www.digilehed.ee

Maakodus puhates saab ka vihmase ilmaga sisukalt aega veeta, sest värske Eesti Ekspressi digileht on alati käeulatuses. Kui tahad teada, millest kõik räägivad, loe digilehte tava- või tahvelarvutis.

Eesti Ekspressi digileht – lood, mis Sind puudutavad

EESTI EKSPRESS

DIGILEHT tava- ja tahvelarvutis: www.digilehed.ee

Eesti sporditipud Grete Treier osalevad kosmosetehnika välj

Jalgratturid Grete Treier ja Erki Pütsep ning jalgratturite liidu peasekretär Urmas Karlson aitavad luua mõõtetehnoloogiat kosmose jaoks.

Katselennul osalevad just ratturid, sest nende füsioloogia sarnaneb astronautide omaga kõige rohkem.

Projekti taga seisab Eesti firma Myoton AS, mis alustas innovaatilise mõõtetehnoloogia väljatöötamist 2008. aastal.

Ivar Jurtšenko
sport@delfi.ee

Treier, Pütsep ning jalgratturite liidu peasekretär Urmas Karlson aitavad kaasa skeletilihaste mõõtetehnoloogia praktilise rakenduse väljatöötamisele, mis peaks käiku minema mehitatud lendudel kosmosesse. Treier, Pütsep ja Karlson osalevad oktoobri teises pooles Prantsusmaal toimuv katselelennul, kus kogutakse andmeid teadustöö kirjutamiseks. Katselennu, mida selle parabolikujulise trajektoori tõttu nimetatakse paraboollennuks, taga on Eesti firma Myoton AS, mis alustas innovaatilise mõõtetehnoloogia väljatöötamist 2008. aastal.

„Selleks, et midagi kosmoses kasutusele võtta, tuleb läbi da mitu vooru erinevaid teaduslikke uuringuid. See, millega me täna tegeleme ja millega me ka eelmisel aastal tegelesime, on andmete kogumine – et tõestada, et selle tehnoloogiaga on võimalik kaaluta olekus lihaseid mõõta. Järgmine küsimus on, kas aparatuur suudab tuvastada kaaluta olekus maa gravitatsiooni elimineerimise mõju lihastele,” kõneles uudse skeletilihaste mõõtetehnoloogia väljatöötamise peaarhitekt ja Myotoni juht Aleko Peipsi. „Kui kõik kulgeb väga edukalt, siis võib-olla läheb see tehnoloogia kosmoses kasutusele juba 2014. aastal. Aga seda ei tea me lõplikult enne, kui oleme kõik vajaliku ära teinud. Meil tuleb tehnoloogia ära valideerida, õnneks peaks see protsess olema mõõdetav kuudes, mitte aastates,” märkis Peipsi.

Koos astronautidega

Euroopa kosmosesagentuuri eestvõttel korraldataval paraboollennul osaleb Myoton 22.–26. oktoobri Prantsusmaal Bordeaux's. Käesoleva aasta paraboollennu programm on täpselt sama, mis mullu. Eelmise aasta novembris oli esimesel lennul osalejaid kuus, neist üks Eestist. Seekord on samuti kuus osalejat, lisaks eestlastele teevad kindlasti kaasa Euroopa kos-

moseagentuuri poolt välja valitud kaks astronauti.

Mõõteprogramm on täiesti identne mulluse lennuga, kus Myoton osales – mõõdetakse samu lihaseid, kannakõõlust, sääremarjalihast, selja piki-lihast jne. Kunstliku kaaluta oleku lende teostab NoveSpace ja see on ainuke firma, mis Euroopa kosmosesagentuurile sedalaadi teenust osutab. NoveSpace'il on selleks kasutada modifitseeritud reisilennuk Airbus A300 ZERO-G. ning baas Mérignaci rahvusvaheline lennuväli Bordeaux' lähistel.

„Katsetused toimuvad kõrguste vahemikus kuus kuni kümme kilomeetrit spetsiaalses tsoonis mere kohal. Bordeaux'st lennatakse paraboollennutsooni umbes 45 minutit, siis tehakse 1,5 tunni jooksul paraboolid ja see-

lik kosmoses realselt kasutada – meie teada ei eksisteeri. On küll erinevaid dünamomeetreid, kuid nendega mõõdetakse lihasgruppe, aga mitte üksikuid lihaseid,” kõneles Peipsi.

Taaramäe loobus

„Meie poolt arendatav tehnoloogia peaks hüpoteetiliselt ära näitama, millise tempoga lihaste taandareng kaaluta olekus toimub ja millisel tasemel on võimalik lihase jäikuse, elastsuse, lihastoonuse mõistes neid treeninguga stabiliseerida. Küsimus on, millisel tasemel suudavad astronautid kosmoses töötades lihaseid hoida. Tehnoloogia on väga väike ja seda saab kuluefektiivselt kosmosesse viia. Leian, et on väga suur tõenäosus 2013. aasta hanke edukaks läbimiseks. Siis on sisuliselt pilet ISS-ile (rahvusvaheline kosmoses-jaam) olemas,” oli Peipsi tuleviku vaadates optimistlik.

Miks osalevad Eesti tippsportlastest paraboollennul just jalgratturid? „Nad iseloomustavad keskmist sportlikku inimest, ei ole liiga suured ega väikesed. Kangitõstja tüüpe astronautide hulgas ei leidu, seega pole mõtet nendega ka vaatlusi teha. Jalgratturid on astronautidega oluliselt sarnasemad tüübid. Ja kuna ma ise olen jalgratta harrastussportlane, tunnen inimesi ja nemad tunnevad mind, siis on ka oluliselt mugavam suhelda ja asju ajada. Lisaks lähtusime sellest, et tegu oleks aktiivsete ning tuntud inimestega,” selgitas Peipsi. Eesti Päevalehele teadaolevalt tehti pakkumised paraboollennul osalemiseks kõigepealt Rein Taaramäele, Tanel Kangertile ja Jaan Kirsi puule, kuid nemad loobusid projektis kaasalöömisest.

Arendatav tehnoloogia oleks lisaks kosmosele kasutatav ka tavakasutuses: kõiki-des nendes kohtades kus oleks vaja objektiivselt jälgida lihase funktsioneerimise kvaliteeti ja lihase seisundit tervikuna. ●

Konkureerivaid tehnoloogiaid, mida kosmoses kasutada saab, ei eksisteeri.

Jalgratturid on astronautidega palju sarnasemad tüübid kui kangitõstjad.

jälrel lennatakse 45 minutit tagasi lennuväljale. Kokku kestab seanss umbes kolm tundi. Plaanis on kolm lennupäeva, millest kaks on varuks kui juhuslikult peaks ilmaga olema probleeme,” rääkis paraboollennul Saksamaa kosmoseteadlaste kõrval mõõtetulemusi läbi viiv Peipsi.

„Andmed on äärmiselt olulised 2013. aasta kevadel toimuvaks hankeks (ISS Call), mis korraldatakse Kanada, USA, Jaapani, Venemaa ja Euroopa kosmosesagentuuri poolt. Konkurents on kahtlemata väga tihe, iga minut kosmosesajamas maksab väga suurt raha ja sellepärast valitakse projekte ülihoolikalt. Myotonil on väga hea positsioon sellepärast, et lihasediagnostika valdkonnas praegu konkureerivaid tehnoloogiaid – selliseid, mida oleks võima-

Praegu teevad Erki Pütsep ja Grete Treier lennuks ettevalmistusi.

Foto: Taavi Arus

ja Erki Pütsep atöötamisel

KOMMENTAAR

Juba ootan, millal lennule läheme

Grete Treier

tippportlane, Londoni
olümpial 17. koht

Kui mulle helistati ja pakuti võimalust sellises projektis kaasa lüüa, olin põhimõtteliselt kohe nõus. Sarnast võimalust ei pruugi elus enam tulla. Olin varem „Pealtnägija” lugu näinud (ETV saade näitas Myotoni osavõttu mullusest paraboollennust – toim) ja oma sin ettekujutust, millega tegu on. Lisaks rääkis Aleko Peipsi oma kogemustest, mis tundus ühtäga adrenaliinrohke ning lõbusa ettevõtmisena. Positiivne ärevus on sees ja ma lausa ootan, millal me paraboollennule läheme.

KOMMENTAAR

Edu Euroopa kosmoseprogrammis toob suurt kasu kogu Eestile

Kristiina Kitsik

majandusministeeriumi
innovatsioonitalituse peaspetsialist

Eesti on liitumisprotsessis Euroopa kosmoseagentuuriga (ESA), mis on siis lihtsamalt öeldes Euroopa vaste NASA-le. Selleks, et täisliikmeks saada, tuleb meil riigina läbida n-ö treeningprogramm, mis näeb lihtsustatuna välja nii, et Eesti panustab ESA eelarvesse viie aasta jooksul kuus miljonit eurot, millest 93% ulatuses rahastab ESA Eesti ettevõtete ja teadusasutuste poolt elluviidavaid projekte.

2010. aastal korraldati Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS-i) poolt projektiideede taotlusvoor,

kuhu laekus 36 projektiideed ning millest ESA valis välja 12. Üks neist oli Myoton. Nende projekti, millest osa oli paraboollennul käimine ja valminud seadme testimine, toetati 250 000 euroga. Tänu headele tulemustele esimesel lennul, on nad kutsutud osalema ka teisele. Kõik n-ö kosmoseprogrammis osalevad ettevõtted või teadusasutused saavad erakordse võimaluse arendada toodet või teenust Euroopa kosmoseagentuurile, kus need siis ka reaalselt kasutusse võetakse. Rahvusvahelisel turul on tegemist väga väärika referentsiga ning kindlasti aitab see Eesti ettevõtteid uutele turgudele eksportima.

Lemsalu: ei mäleta, et koondis oleks sellise innu ja tempoga mänginud

Kauglöökide äss Konstantin Vassiljev karistas ära ka Poola, eesotsas Londoni Arsenali puuriluku Wojciech Szczesnyga.

Foto: Tanel Meos

Kommentaari

Marek Lemsalu
endine koondislane

Eesti jalgpallikoondis alistas Konstantin Vassiljevi filigraanse karistuslöögi- ga tänavu EM-i võõrusta- nud Poola 1 : 0.

No ei mäleta, et sellise innu ja tempoga oleks mängitud. Justnimelt mängijate mentaalset ja füüsilist valmisolekut silmas pidades, mida õhkus igast liigutusest. Kui pall võideti, mängiti see kohe ette ründajatele, kes jätkasid samuti väga hästi.

Tänavu koondises debüüdi teinud ründaja [Henrik] Ojamaa puhul võibki küsida, et mida on Eestil veel tahta, ja et veel tuleks selliseid mängijaid, nagu paar aastat tagasi tulid [Sergei] Zenjov ja [Kaimar] Šaag. Ojamaa tuleb tugevast Šoti liigast, kus ta on hästi mänginud ja läbi löönud ning suudab sama taset näidata ka koondises. Tal on metsik tahe, mis on üliposiitivne ja mida noored mängijad peavadki

näitama. Lisaks on ta hästi liikuv ründaja, kes sööda palli ära ja järgmisel hetkel suudab juba hästi avaneda.

Võiduga Poola üle on kindlasti unustatud mai lõpus ja juuni alguses olnud raske periood, ent samas peame arvestama, et seal olid omad põhjused. Hooaja lõpud ja mitte täiskoosseisus mängimine. Nüüd oleme aga taas selg vastu seina ja peame tõusma eelmise valiktsükli lõpu tasele. Mäng Poolaga oligi inglise keelt kasutades *back to*

good ja kõik, kes Eesti jalgpalli pärast südant valutavad, said siit uut kindlust.

Samamoodi andis see mängijatele palju enesekindlust juurde. Lisaks, kui vaadata kohtumises Poolaga ründefaasis mänginud pallureid, et kes alustasid ja kes sekksid pingilt, siis tuleb öelda, et meil on päris kõva vahetusmeeste pink. Tuli ju Vassiljev sisse, samamoodi [Sergei] Mošnikov, kes on üks tulevikumeestest. **• Jutu pani kirja Pärt Talimaa**

REAKTSIOONID POOLAS

Häbi algusest saati

Erinevalt eestlastest pole poolakatel kolmapäeva hilisõhtuse sõprusmängu kohta midagi positiivset öelda ning pallureid ei hellita ka sealne meedia. Ajaleht Wyborcza nendib, et Poola jaoks oli isegi Eesti koondis liiga tugev.

„Kahjuks ei olnud võõrustajate väravavaht sunnitud isegi oma säravat kollast särki ära määrima,” kirjutab väljaanne. Super Express lisab, et kuigi FIFA edetabeli järjestuse üle võib naerda, siis kohtumine näitas midagi muud ning Eesti parem tabelikoht tuli välja ka väljakul. Spordileht Przegląd Sportowy andis matšile samuti kohutava hinnangu, nimetades seda: „häbi algusest saati”. EM-i järel treeneripingi-

le istunud Waldemar Fornalik ei teeninud koduselt pressilt samuti ühtegi kiitvat hinnangut. Pigem needsid väljaanded maapõhja tema idee minna ühe ründaja taktika pealt üle kahele. „See, mida mina nägin, ei näidanud küll, et Fornalik oleks tiimile mingitki positiivset märki jättnud. Mäng oli ilma ideedeta, igav palliveeretamine, stiilitu,” pörutas Väike-Poola vojevoodkonna jalgpalliliidu president Ryszard Niemiec ajalehele Fakt. Leht nentis, et kuigi koondislased mängivad heades klubides, on nende esitused koondises nutmapanevalt halvad.

Läbivaks jooneks Poola pressis on muidugi mure läheneva MM-valiksarja pärast, **Pärt Talimaa**

Täna Delfi
Spordis: Eesti
korvpallikoondis
valmistub lisraelis
võõrustajatega
kohtumiseks

STALLONE STATHAM LI LUNDGREN
NORRIS CREWS COUTURE
HEMSWORTH VAN DAMME WILLIS
SHWARZENEGGER

2

PALGASÕDURID

K12

Saal 1	12:20	14:45	17:15
	19:40 (v.a. N)	22:05	
A.Le Coq Sviit	13:45 (ainult L-P)	21:50	

**PAKUME KAITSET.
HOOLIMATA OHU SUURUSEST.**

**NAABRI-
VALVE**

BEN STILLER VINCE VAUGHN JONAH HILL RICHARD AYOADE

Saal 10

12:40	15:00	17:25
19:50 (v.a. N)	22:15	

JEREMY RENNOR RACHEL WEISZ EDWARD NORTON

**BOURNE'I
PÄRAND**

KINODES 31. AUGUSTIST

Léa Seydoux Diane Kruger

**HÜVASTI,
MU
KUNINGANNA**

62nd International Competition Opening Film

2012. AASTA BERLIINI
FILMFESTIVALI AVAFILM

MS12

Saal 6

11:45	19:45	22:00
-------	-------	-------

NEID
POLNUD
KUNAGI
AINULT
ÜKS

**ESTI
KEELES!**

Disney • PIXAR

VAPRAKE

Saal 2 3D eesti keeles! 11:30 16:40
Saal 2 3D vene keeles! 14:05
Saal 5 3D eesti keeles! 13:55 19:10
Saal 5 3D vene keeles! 11:20
Saal 7 3D vene keeles! 19:35 (v.a. L)

EGA NORMAALSENA KANGEASENS EI SAA

PARANORMAN

KINODES 7. SEPTEMBRIST

ABRAHAM LINCOLN: VAMPIIRIKÜTT
FEEL THE DIFFERENCE ERILINASTUS! K14

Saal 1 19:40 (ainult N)
Saal 2 EELLINASTUS! 19:00 (ainult P) 21:40 (ainult L)
Saal 7 EELLINASTUS! 21:55 (ainult R)

PIMEDUSE RÜÜTLI TAASTULEK MS12
Saal 2 21:40 (v.a. L)
Saal 5 21:30 (ainult L)
Saal 6 16:15

TÄIELIK MÄLUVAHETUS K12
Saal 2 19:00 (v.a. P)
Saal 7 14:25 17:00 21:55 (v.a. R)

1+1 MS12
Saal 3 14:15 19:05 21:35
A.Le Coq Sviit 19:15

JÄÄAEG 4 - 3D PERE
Saal 3 eesti keeles! 12:00 16:45
Saal 5 vene keeles! 16:30
Saal 6 eesti keeles! 14:00

KUUTÕUSU KUNINGRIIK MS12
Saal 4 14:35 18:45 20:55

**Coca-Cola
PLAZA**

www.forumcinemas.ee
wap.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

NAINELADINA KVARTALIST K12
Saal 4 16:50

PÕRGULIKUD PULMAD K14
Saal 4 12:30

KEELATUD TANTS 4 - 3D MS12
Saal 5 21:45 (v.a. L)
Saal 7 12:05 19:35 (ainult L)

TED K14
Saal 8 11:55 14:30 17:05
19:30 (v.a. N) 22:10

HULL ISA EELLINASTUS! K14
Saal 8 19:30 (ainult N)

PUNASED TULED K12
Saal 9 15:30 18:15

PROMETHEUS 2D K12
Saal 9 20:45

LUMIVALGEKE JA KÜTT MS12
Saal 9 12:15

MAAILMA VIIMANE ARMULUGU MS12
Saal 10 19:50 (ainult N)

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

ÜKS ELU
ONE LIFE
JUTUSTAB DANIEL CRAIG

RÄNNAK ELLU JÄTKUB

11:00 16:15 18:50

VENE FILMINÄDAL
Неделя Российского кино

13.-17. augustil 2012
KINOS ARTIS
www.kino.ee

14:15 18:00

TARTUFF 2012 AVAFILM

PIIET FILMOOR PRODUCTIONS JA EDITA FILM EESTLEVAD

AKU LOUHIMEHE ARMASTUSFILM

VUOSAARI

16:25 20:45

17:08	Minu õelapsed üksinda kodus - eesti keeles	10:50 12:25	Vene filminädal - Vaheharu / Перемирие	14:15 18:00
	Üks elu	11:00 16:15 18:50	Vuosaari	16:25 20:45
	Pulkson on hädas - eesti keeles	12:45	Kuutõusu kuningriik	20:00 21:50
	Naine Ladina kvartalis	14:30	www.kino.ee Estonia pst. 9, Tallinn Solarise keskus Tel. 663 1380	

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO
»SÕPRUS«

EUROPA CINEMAS
MEDIA PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

Kuutõusu Kuningriik
Kuparimäe Kuningriik

17:30

17:08	Vuosaari	19:30 22:00
	Kuutõusu kuningriik	17:30

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

EESTI TOIDU TELK

18.08 VANAMÕISA VABAÕHUKESKUSES kell 10.00-18.00

Telgis kaupleb ja tutvustab oma tooteid 65 erinevat väikeettevõtjat ja tootjat

EESTI TOIDU TELGI MESSIALA koostöös Sünergia Üksuse ja Libertas Instituut MTÜ-ga

Messiala päevajuht on: Ants Uustalu Õõbiku Gastronoomiatlust - Eesti Kulinaaria Instituudi akadeemik-kokk

10.45	Toodete ja tootjate tutvustused
11.45	Köögis Õnnela Neidek
12.15	Toodete ja tootjate tutvustused
12.30	Köögis Õõbiku Gastronoomiatlalu kokk Ants Uustalu
13.00	Toodete ja tootjate tutvustused
13.10	Köögis Marje Schmidt Luhtre Turismitalu perenaine
13.30	Köögis Juusturestorani St.Michael peakokk Sergei Okatov
14.00	Libertas Instituut ja Sünergia Üksus MTÜ
14.20	Tervituskõned
14.30	Köögis Annely Maksan
14.50	Toodete ja tootjate tutvustused
15.10	Köögis Ilmar Räni Santa Maria menüüinsener
15.45	Toodete ja tootjate tutvustused

www.kasitoolaat.ee

Elion

Vabadus nautida

gigis Jazz
2012
25.08-02.11

GUJAM

Jazzkaare hooaja ava-kontsert katusel!

L 25.08 16:00 Katusekino

Piletid hinnaga 10.-/8.- (sooduspilet tudeng, pensionär) müügil Piletilevi müügikohtades ja tund enne algust kohapeal. Elioni klientidele piletid 20% soodsamalt! Sooduspileteid on piiratud koguses. Jazzkaare info 6660030 ja piletid@jazzkaar.ee

ERGO ••• Eesti Päevaleht MY CITY HOTEL TALLINN *****

ELION AIR TALLINK infoAuto aktaprint KATUSE KINO

Katusekino suurim söber

Carlsberg

Katusekino söber

elisa

KATUSE KINO VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA
KINOKLASSIKA

Lolita
Stanley Kubrick Retrospective
1961/152min

HOMME
KINOKLASSIKA

2001: A Space Odyssey
Stanley Kubrick Retrospective
1968/141min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

KATUSEKINO.EE

f e

Meediapartnerid

EESTI EKSPRESS ••• Eesti Päevaleht

Partner

viru

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Seansside algus orienteeruvalt kell 22.00.

www.poli.ee

ANDRUS KIVIRÄHK

Õnne sünnipäevaks!

Eesti Päevaleht

HEAD ISU, NÄLJASED!

Käsikiri Peep Pedmanson
Kunstnik Riina Vanhanen
4 näitlejat, 12 rolli!

KOMÖÖDIATEATER
tel. 5038045

ANNE PALUVER **TARVO KRAIL** **HENRIK NORMANN** **MERCA**

SOODUSHIND: õpilased, tudengid, pensionärid

PILETID: Piletilevi, Piletimaailm, Selver, Prisma, Rimi, Statoli ja kohapeal

R 17.08 PÕLTSAMAA LAULULAVA
P 19.08 ARUKÜLA LAULULAVA
E 20.08 TÕRVA TANTSUMÄGI
T 21.08 ELVA LAULULAVA
K 22.08 PÕLVA INTSIKURMU
N 23.08 VÕRU KANDLE AED
R 24.08 HAAPSALU PIISKOPILINNUS
L 25.08 PÄRNU KALEVI STAADION

P 26.08 RAPLA LAULULAVA
E 27.08 VIJANDI KAEVUMÄE
T 28.08 PAIDE VALLIMÄGI
K 29.08 KEILA LAULULAVA
N 30.08 RAKVERE LAULULAVA
R 31.08 TARTU TAMME STAADION
N 13.09 TALLINN SALME KK
Algus kell 19

//// Eesti Kontsert

P 19. august
Toila Oru promenaad
Ultima Thule ja Bonzo
Tallinna Kammerorkester

L 25. august Toila rand
Muinastulede öö

N 29. august kell 19
Kukuruse mõis
Suur merereis flöödi ja kitarriga
Oksana Sinkova (flöödid)
Jelena Ossipova (kitarr)

Info tel Tallinnas 614 7760, Tartus 737 7537,
Pärnus 445 5800, Jõhvis 33 42 000, www.concert.ee

TALLINNA LINNATEATER

Tõde ja õigus. Teine osa
10., 11., 13., 14., 24.,
25. augustil 18.00

Keti lõpp
4., 5. septembril 19.00

Hecuba pärast
10., 11. septembril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Aita talent koju!

SIPAP-aparaat aitab enneaegsetel lastel hingata. Iga elu on hindamatu. Anname koos väikestele talentidele täisväärtusliku lapsepõlve!

Helistades annetusnumbril 900 6000 annetat 5 eurot
Helistades annetusnumbril 900 6100 annetat 10 eurot

emt **Elion** **Eesti Päevaleht**

PELGULINNA SÜNNITUSKALA
TOETUSFOND
aitaalustadaelu.ee

EESTI EKSPRESS

16. august 2012

Madis Jürgen
vene miljardäri
ja eesti
laevakapteni
suurest tülist

SUUR AITÄH!

Ekspressi lugejad aitavad

väga vaese pere uuele elule

Ralliäss Ott Tänak räägib, miks ta kogu aeg kraavi põrutab

Teenus

- KAARDIDENNUSTAVAD
Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee
- NÕUANDELIIN tel 900 5020.
Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anneme soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97 €/min.

Ost

- Reval Antiik ostab vanu maale, münste, kuld- ja hõbeesemeid, märke, mööblit, raamatuid, jms. Pakkuda võib kõike, mis tundub olevat vana. Müüriavahe 2, 6440747, 511 8825

Laen

- Laen kinnisvara tagatisel.
AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 6486083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Müük

- Müüa soodsa hinnaga talu sealiha. Info tel 505 9151.
- Aitame alustavaid ja väikeettevõtjaid soodsa kaupluse ja muu firmasisustusega. Tähetorni 21j, Tallinn. Tööpäevadel 10-17. Apuneks OÜ
- Saetud, lõhutud küttepuid: lepp, kask, sanglepp, saar, kuusk ja segapuud koos transpordiga. Tel 672 5338, mob 525 9433 Võitkmetse OÜ

Teated

- Kohtutäitur Risto Sepp müüb enampakkumisel:
1. Talu sauna ja kuuriga Järva maakond, Paide vald, Valgma küla, Kaarli, 2811m². Alghind enampakkumisel on 16875 eur. Enampakkumine toimub 11.08.2012.a. kl 13;

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda. Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasöbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

TIPOLIIN KINNISVARABÜROO
VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

VEO-JA KOLIMISTEENUS

Renlog

Raieõiguste ja metsakinnistute ost.
Tel 517 4303,
argo@renlog.ee

www.renlog.ee

2. Maja asukohaga Pärna tn 3, Otepää (kinnistu üldpind 151m²). Alghind 22 100 eur. Enampakkumine toimub 11.09.2012.a. kl 14; Enampakkumised on suulised ning viiakse läbi kohtutäituri büroos, Narva mnt 7d, A korpus. Palun täiendavalt tutvuda enampakkumise vara ja osalemise tingimustega www.ametlikud-teadaanded.ee

- OÜ Beta Systems (pankrotis) (registrikood 10716165) pankrotihaldur Tarvo Lindma müüb elektroonilisel enampakkumisel 58 OÜ-le Beta Systems kuuluvat kunsti-teost. Kõikidele teostele on võimalik teha eraldi pakkumisi. Enampakku-

misele pandud kunstiteostega on võimalik tutvuda vörgulehel www.haamer.net Enampakkumine on avaldatud alates 29. augustist 2012.a. kuni 5. septembrini 2012 kell 13:00. Täpsemad enampakkumise tingimused on avaldatud www.haamer.net keskkonnas ja Ametlikes Teadaannetes ning vörgulehel www.varad.ee Parimaks tunnistatud pakkuja on kohustatud tasuma pakutud ostuhinna hiljemalt enampakkumise lõppemise päeval järgneval päeval OÜ Beta Systems (pankrotis) arveldusarvele nr 221016413282 (Swedbank). Kui ostuhind ületab 12 700 eurot, tuleb ostuhinnast 10 % tasuda

enampakkumise lõppemisele järgneval päeval ning ülejäänud osa ostuhinnast 15 päeva jooksul. Lisainfo telefonil 664 0600, 56560093 või tarvo@mmab.ee, info@haamer.net

Kaotus on valus, mälestus jääb

Hüvasti

EHA KARRO

05.05.1927 - 15.08.2012

Leinajad

Sügav kaastunne Heikki Silvetile

EMA

surma puhul

Kolleegid
Tallinna 32. Keskkoolist

Südamlik kaastunne Kuldar Koitlepale ema

ILSE VIIDU

surma puhul

Töökaaslased
Aktsiaseeltsist Norma

Mälestame meelde jäävat kursusekaaslast

IREEN TOOMLAT

ja tunneme kaasa lähedastele

TRÜ 1978. aasta eesti filoloogid

Südamlik kaastunne Tiitu Tomsile perega kalli ema

BENITA SOOMRE

surma puhul

Reili perega

Siiras kaastunne Tiit Kuulile isa

OLAF KUULI

kaotuse puhul

Jagame Sinu ja Su lähedaste leina

Tark Grunte Sutkiene

Avaldame sügavat kaastunnet Merike Kuusele

EMA

surma puhul

Kolleegid Tallinna Linnavaarametist

Siiras kaastunne Anri ja Rene Treifeldtile

ISA

kaotuse puhul

Rein, Kristel, Diana Veinitoast

INGMAR LAURINGSON

09.08.1924 Tallinnas - 14.08.2012 Californias

Mälestame kurbusega kallist onupoega ja avaldame sügavat kaastunnet abikaasale ja lastele perekondadega Californias ning öele ja vennale Tallinnas

Maie ja Marje perekonnaga

Ma ei tea, kas valgus seal ja pimedus on üks ja sama. Tundmatu on igavene vabadus. Tagore

Kaastunne omastele

EUGEN SOONVALDI

kaotuse puhul

Rahvaülikooli õlimaali vilistlased ja Zairi maalistuudio

Avaldame siirast kaastunnet Aljonale kalli ema

VARVE KURBATOVA

surma puhul

Töökaaslased
Tervise Arengu Instituudist

TELEVISIOON		
ETV	KANAL 2	TV3
07.40 Väike maja preerias: Tülitokitaja (USA 1975) 08.25 Ajavaod: Mees, kes usaldas eest-lasi (ETV 2011) 08.55 Gilmore'i tüdrukud, 5/22. Tund- ed ja hõngused (USA 2006) 09.35 Oru valitseja (Monarch of the Glen, Inglise 2004)* 10.30 Mount Everest, 6/6. Tipp (Eesti 2003)* 11.00 Roki seitse lainet, 5/7. Staadioni- rokk (Suurbritannia 2007)* 11.50 Ajalik ja ajatu: Kümme kirikuisa. Kümme maali, 10 (ETV 2010) 12.15 Monty Python: Peaagu tõde, 2/2. Advokaatide versioon 13.15 Meie maailma nurk: Lossi dekonstruktsioon nr 3 13.45 11000 aastat hiljem, 9/10. Tulge tagasi (ETV 2008) 14.30 2020. Kas e-tiger tukub? (ETV 2009)* 15.00 Sookured (Eesti Telefilm 1982) 15.30 Väike maja preerias: Tülitokitaja (USA 1975)* 16.15 Gilmore'i tüdrukud, 5/22. Tund- ed ja hõngused (USA 2006)* 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Eesti mäng* 17.40 Sūdameasi: Täiesti ootamatult (Heartbeat, Inglise 2003) 18.30 Aktuaalne kaamera 18.45 Reisile minuga. Antibes 19.10 Oru valitseja (Inglise 2004) 20.05 Hercule Poirot: Juhtum võidu- päeva ballil (Inglise 1991) 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm. Sport 21.30 Eesti mäng 22.00 August 1991 (ETV 2005) 23.35 Lähme lendame!, 5/6 00.00 Sūdameasi: Täiesti ootamatult * 00.50 Hung: Lõpuni välja (USA 2010) 01.20 Luuletus. Andres Ehin. Hall taevas. (ETV 2009) 01.26 ERR uudised	06.00 Punased roosid (317/400) * 06.45 Metsik hõbetakk: Tõeline nuht- lus 07.10 Pipi Pikksukk: Pipi ei müü oma maja 07.35 Jetsonid: Tõsielupõnevik 08.00 Suvereporier * 09.00 Ettevaatust inglisa (119/194) * 10.00 Talisman (39/100) * 11.00 Kodus ja võõrsil (364) * 11.30 Komissar Rex. Kassi silmad 12.30 Ellujääja 13.00 Knight Rider. Kesköötunnil 14.00 Suveröömud * 14.30 Sūdametukse (231/255) 15.30 Punased roosid (318/400) 16.30 Talisman (40/100) 17.30 Ettevaatust inglisa (120/194) 18.30 Kodus ja võõrsil (365) 19.00 Pilvede all 20.00 Galileo 20.30 Suveröömud 21.00 Suvereporier 22.00 Kalevipojad. Palgapäev 23.00 NCIS Los Angeles: Gaas põhja. Verevennad 00.50 Oceani kolmteist (Ocean's Thir- teen, USA, 2007) 02.50 Mentalist: Punane palavik 03.30 Suvereporier * 04.20 Krimi * 04.45 Chuck. Chuck vs eeslinn 05.30 Vahelevõtja. Oled siin	06.15 Beyblade. metallvõitlejad 06.40 Chuggington 06.55 Chuggington 07.05 Beyblade: metallvõitlejad 07.30 Simpsonid 07.55 Kirglik süda 08.50 Selline on elu! 09.50 Elu keset linna 10.20 Vaprad ja ilusad 10.45 Top Shop 11.10 Simpsonid 11.40 Öhtusöök viiele 12.10 Kaitseinglid 13.05 Vale jälgedel 3 14.00 Kättemaksukontor 15.00 Vaprad ja ilusad 15.25 Selline on elu! 16.25 Kirglik süda 17.25 Selgetlnägijate tuleproov 18.30 Elu keset linna 19.00 Seitsmased suvesadamas 19.30 Kättemaksukontor 20.30 Kättemaksukontor 21.30 Castle 22.30 Nacho Libre (Saksamaa USA, 2006) Komöödia R. Jared Hess O. Jack Black, Ana de la Reguera, Hé- ctor Jiménez, Darius Rose jt Nacho (Jack Black) on andetu mees, kes kasvas üles ühes Mehhiko kloost- ris, kus ta praegu peab koka ame- tit. Ta otsustab proovida Lucha Libre maadlust, kus ta avastab, et maadlemine on just ala, mis talle kõige paremini sobib. 00.20 Vale pööre 2 (Wrong Turn 2. Dead End, USA, 2007) 02.08 TV3play.ee uudised 02.10 Reede 13. Osa 6 - Jason elab (Fri- day The 13th Part VI. Jason Lives, USA, 1986) 03.35 Seitsmased suvesadamas 04.00 Õnneleidja 04.25 Selline on elu! 05.15 Seitsmased suvesadamas

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12		
ETV2 07.30 Garth ja Bev* 07.40 Aisopose teater* 07.50 Kuulsad muinaslood* 07.55 Väike Nico- las* 08.10 Konn ja sõbrad* 08.15 Tule õue! 08.45 Kalailm 09.15 Rokiklassika* 10.12 ERR uudised 17.05 Pärast müüri langemist 18.00 Muu- mioru lood 18.20 Kuulsad muinaslood 18.30 Baleriin Angelina 18.40 Aisopose tea- ter 18.50 Garth ja Bev 19.05 Kuulsad muinas- lood 19.10 Nuki ja sõbrad 19.15 Nuki ja sõb- rad 19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles) 19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles) 19.45 Jüri Udi klubi 20.40 Jüri Järvet 21.10 Tüdu- kud 21.30 Familia 22.30 Üksildane Uitaja ja Don Quijote Tallinnas 22.50 Võitleja (Fighter, Denmark, 2007) 00.33 ERR uudised		
Kanal 11 06.15 Armastus või raha 07.00 Heartland. Kus on tõde? 07.45 Sūdametukse 08.40 Doktor Oz. Stress 09.35 Doktor Oz. Elavhõbedamür- gitus 10.30 Oprah. Oprah'i ülimad lemmikud 2 11.25 Superlapsehoidja. Larmeri pere 12.20 Top Shop 12.35 Lihnte, kiire, maitsev! Teistmoodi liha friikartulitega 13.05 10 aastat nooremaks USA. Jälle moodne 13.30 Piinli-		
TV6 06.00 Hommikuraadio 09.00 Seitsmased suvesadamas 09.30 Kodu keset linna 10.00 Tenerife 11.00 Gumball. 3000 miili (Inglismaa USA, 2007) 12.45 Kalevi naised 13.10 Top Shop 13.30 Kodu keset linna 14.00 Farscape -kosmoses kaotsis 15.00 Tenerife 16.00 Kuni surm meid lahutab 16.30 Eureka 17.30 Rajalt maha 18.30 Simpsonid 19.00 Futurama 19.30 Ameerika paps 19.55 Ulakad vanurid 20.30 Simpsonid 21.00 Ameerika otsib super-		
Kanal 12 07.00 Suvereporier 07.55 Kahevõitlus 08.25 Tuvikesed. Õiglane vahetus 08.50 Kahevõit- lus 09.15 Rannavalve. Torn 10.05 Jututuba 12.25 7 sekundit (7 Seconds, USA Inglismaa Sveits, 2005) 14.00 Ekstreemkalapüük Rob- son Greeniga. India ja Maldivid 14.50 Ran- navalve 15.40 MacGyver. Müür 16.35 Wal- ker - Texase korralvalvur. Tulejoonel 17.25 20 kõige šokeerivamat..... ..pea kaotanud 18.15 MacGyver. Kurjuse õppetund 19.10 Walker - Texase korralvalvur. Kättemaks 20.00 Kõva mees. Hoiatus (Hard Time. The Premonition, USA, 1999) 21.30 Pöörased spordiklipid 22.00 SEB Tartu Rulluisumaraton 22.30 Kliki- tähed. Neljalalgseid sõbrad 23.00 Duudsonid. Tippthetked 23.30 Duudsonid. Meeleheitel koduotsjad 00.00 Tuvikesed. Miss Oktoober 00.30 20 kõige šokeerivamat..... ..napsutajat 01.20 Night Chat 05.00 Postimees.ee		

HOROSKOOP		
JÄÄR Sisemine energeetiline tase on väga kõrge. Tavaliselt tajutakse seda kui seksuaalset energiat. Seda võib muundada ka näiteks loominguks. SÕNN Kodused asjad pakuvad sulle pinget. Seltskonnas on sul ras-ke leida teistega ühist jutusoot. Kipud söögi-joogiga liialdama. KAHSIKUD Sul on õnne, kuna oled õiges kohal õigel ajal. Edu töödes, kus on vaja hankida või edastada informatsiooni. Kannatlikkus ei ole parajasti sinu tugev külg. VÄHK Lase vaim vabaks, fanta-seeri, unista! Kui on probleeme, unusta need tänaseks ja loo enda jaoks uus positiivsus! Armuhetke-des koged suuremat kirge. LÕVI Kuu mõjul mõjud täna veen-valt ja jõuliselt. Eriti seksuaalses plaanis oled suuteline enda vastu suurt huvi tekitama. Probleemiks võib olla armukadedus. NEITSI Sinu ja teiste vahel võib olla ebaselgust. Hetk soosib küll poee-tilisi või erootilisi momente, kuid on ebasobiv tähtsate lepingute sõlmimiseks. KAALUD Oluline on meeskond kui selline – grupp. Sinu ja teiste vahel liigub soodne sünergia loov jõud. Samas on üks ühele suhted aga tavalisest pingelisemad. SKORPION Sinu suhe erinevate tööde ja kohustustega on mässu-meelne – sa üritad oma kohustusi teistele delegeerida. Kipud indivi-duaalsust liiga teravalt rõhutama. AMBUR Ülemäära koleerilised teod võivad sulle jamasid kaela tõmmata. Kuid sinu energia aitab sind seal, kus teised vaid käsi lauitavad. KALJUKITS Kui tahad olla edukas, siis võiksid üritada arendada oma suhtlemisoskust, et sa oleksid veidi spontaansem ja paindlikum. Tihti on suhtlemine töö keerulisem osa. VEEVALAJA Inimesed käituvad sinu suhtes äärmuslikult – keegi teeb komplimendi, keegi kriti-seerib ootamatu nurga alt. Võid minna kergema vastupanu teed. KALAD Töö, kohustuste ja iga-päevase olmega seotud asjaolud ajavad sind närvi. Püüa lõdvestuda ja ära lase pisiasjadel enda üle võimust saada.		

ILM

Reede +18...+22

Põhjatul 3–8 m/s

Laupäev +18...+22

Loode- ja läänetuul 3–8 m/s

Pühapäev +17...+20

Edela- ja läänetuul 4–10 m/s

Esmaspäev +15...+18

Loode- ja põhjatul 5–10 m/s

RISTSÕNA

	PIKLIK MAGUS PALMIKSAI AMPER	RODO- DENDRON ... PUBLICA	PRAHT ARVUTI ...VARA	JALGPALLUR ... PURJE NÄIDIS- MUDEL	LIINN SVETISIS KULUNUD RIE	... LINDVER KÕLBLUS- OPETUS	AJALEHT "... TEATAJA" VEEKOGU	EMAKOOK	UNES JAPUU (kask)
SÕIDU- VANKER PHILIPPINE ISLANDS									
SÜDA- KINDLUS									
ROHTTAIM ... ALEIKUMI									
ILU TAJUMISE VOIME									
TSENTNER									
NOA OSA									
VALD SAAREMAAL									
PAGARI- TOODE									
...KLEIT									
JÄRV PÕHJA- AMEERIKAS VENE NAISENIMI									
ARNO TALU KOOLIVEND									
LOOM									
SAMMI									
LIINN LEEDUS									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID		
●● Sealauda ühes otsas sööb intelligentse näoga pörsas noa ja kahvliga. Tema vastas seisab suur siga, esisõrad poris, ja küsib öelalt: „Noh, kas arvad, et sinust ei saagi vorst, vaid hoopis peekonipirukas...?“ ●● Vestlevad kaks sõbrannat: „Kas tead, eile panin ma musta pesu pesumasina asemel kogemata hoopis külmkappi. Vahel ma mõt-len, et olen täielik idioot.“ „Jah, minul tuleb seda tihti ette...“ „Paned musta pesu külmkappi?“ „Ei – mõtlen, et sa oled täielik idioot...“ ●● Psühhiaater küsib mehelt: „Noh, kullake, mis teid siis minu juurde tõi?“ „Naine,“ vastab mees. „Ta väidab, et ma olen hull.“ „Ja miks siis?“ „Ma võitsin lotoga miljon eurot ja annetasin kogu raha lastekodu-dele.“ „Minge koju ja saatke minu juurde oma naine – ma olen veen-dunud, et psühhiaatri abi vajab praegu hoopis tema...“ ●● Sõbrannad omavahel: „Ega sa ei kahetse, et mehele läksid?“ „No kuule, kas ma sinu arvates siis inimene ei olegi?! Muidugi on mul temast mõnikord kahju...“		

SUDOKU

Pappocom

Lahendused ja vihjed.
www.sudoku.com

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

							2	
		8			7	9		5
			9	5	6			4
		4	5			6	3	
	9	6			8	1		
1			2	7	9			
2		9	1			7		
	4							

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

5	1	8	7	9	3	6	4	2
6	3	9	4	1	2	7	8	5
7	2	4	5	8	6	3	1	9
4	8	2	1	3	5	9	7	6
1	5	6	2	7	9	8	3	4
9	7	3	8	6	4	2	5	1
8	9	5	6	4	7	1	2	3
2	6	1	3	5	8	4	9	7
3	4	7	9	2	1	5	6	8

Nemi LISE MYHRE								

Äikese- ja mürahirmu võib koeras tekitada ka mõtlematu omanik

Fotod: Priit Simson / EPL-i arhiiv, Andres Putting

Lemmik

Tiina Toomet
MTÜ Teie
Loomakliinikud

Koera kaasasündinud valjude helide hirmuga on oluliselt raskem võidelda kui elu jooksul omandatuga.

Äikese- ja paugukartus on üks enim esinevaid hirme koertel. Häälele reageerimine on tegelikult normaalne ja ellujäämise seisukohalt vägagi vajalik käitumine. Koerte aretusel aga on olnud suund sellele, et nad ei reageeriks häälele ülemäära.

Helidehirm on osal koertel kaasa sündinud ning hirm ei vaja mingit tõuget ega ebameeldivat kogemust vallandamiseks. On tehtud uurimus, milles selgus, et teatud tõugudel on selliseks hirmuks suurem eelsoodumus kui teistel, näiteks kollidel, saksa lambakoertel, *beagle*-itel ja bassetitel.

Kaasasündinud hirmuga on oluliselt raskem võidelda kui elu jooksul omandatuga. Viimasena nimetatu on tavaliselt mingi omaniku vea või halba de asjaolude kokkusattumuse tulemus.

Vihmarabin katusel pani koera värisema: kogemus näitas, et järgneb kõuehää.

Minu lapsepõlve koer, suur puudel Kim, ei kartnud põrmugi ei pauku ega äikest. Dressuurikatsetel ei pööranud ta püstolipaukude mingit tähelepanu ja uusaasta ilutulestiku ajal magas külge keeramata rahumeeli edasi. Siis aga otsustas rumal koeraomanik – mina –, et koer võiks ka aastavahe-

tuse ilutulestikust rõõmu tunda ja tassisin ta rõdule. Hoidsin süles, näitasin rakette ja rääkisin, kui tore see on. Koer minu süles väris. Arvasin, et külmast, aga kahjuks eksisin.

Sellest päevast peale kartis Kim saluuti, äikest ja püstolipauku. Suvi Kloogarannas oli lõputu piin, sest kahuripaukudele Paldiskis järgnes augustikuine äike. Piisas vihmarabinast katusel, et vaene koer värisema hakkaks. Elukogemus ütles, et vihmaga kaasneb ka müristamine.

Vananedes kadus Kimil kuulmine ja seetõttu muutus ta ka igasuguste helide suhtes ükskõikseks. Küll aga väris ta regulaarselt kord päevas, kui päike vastasmaja akendes välgatas. See välgatus meenutas talle äikest ja müristamist, mida ta enam ei kuulnud, aga ikkagi kartis.

Avaldub värisemisena

Värisemine ongi helidehirmu kõige tavalisem avaldumisvorm. Väga sageli kaasneb sellega ka hingeldamine, edasi-tagasi jooksmine ning enese peitmine. Mõned koerad uluvad, teised hauguvad, osa püüab kuhugi põgeneda või mööda omanikku üles ronida. Neid ei huvita ei söök, lemmikmänguasjad ega omaniku käsklused. Hirmu süvenedes võib tekkida ilavool, tahtmatu urineerimine ja roojamine ja pärapuunade tühjendamine.

Hirmust võib saada foobia.

Omaniku suhtumisest oleneb palju. Kui inimene ise kardab äikest, siis kannab ta tahtmatult oma kartuse ja mure üle ka koerale. Mure mureseva koera pärast paneb teda sageli looma rohkem kiitma ja hellitama, mis omakorda soodustab foobia süvenemist. ●

MEELESPEA

Kuidas käituda helidehirmus koeraga

1 Ei tohi riielda ega pahandada – see hirmutab koera veelgi.

2 Ei tohi kiita ja hellitada, sest see annab sõnumi, et olla hirmunud ja ahastuses on vägagi sobiv ja kiiduväärt käitumine.

3 Ole ise hästi rahulik ja käitu tavapäraselt.

4 Leia koerale turvaline paik: kaetud puur maja või korteri keskel, kuhu hääled halvasti kostavad ja väljusälvatusi ei ole näha, akendeta või paksude kardinatega vms. Sageli otsib koer endale ise sellise koha kas vanitoas või voodi all – las ta siis ollagi seal.

5 Kasuta hirmutava heli summutamiseks teisi helisid: raadiot, televiisorit, tolmuimejat,

konditsioneerit vms. Internetipoodidest saab spetsiaalseid koertele mõeldud CD-plaate, kuhu on salvestatud koertele meeldivad muusikapalad. Soovitatakse kasutada isegi kõrvatrope ja kõrvaklappe.

6 Treeni koera harjuma äikesemürina ja muude hirmutavate hääletega. Selleks kasutatakse spetsiaalseid CD-sid, kuhu on lindistatud erinevaid hirmutavaid hääli. Plaat pannakse vaikelt mängima ja jätkatakse tavalist igapäevarutiini või mängitakse koeraga, antakse talle süüa või maiustusi. Alustada tuleb vaikselt ja lühikes- te perioodidega. See on pikk protsess ja vajab palju kannatlikust ega ole kõigi koerte puhul tulemuslik. On koeri, kes läbivad edukalt kogu

ettevõtmise, kuid kardavad ikkagi tõelist äikest.

7 Vastuseisundi tekitamine, millega püütakse negatiivsele stiimulile anda positiivne efekt – koer saab mingit väga spetsiaalset maiust või mänguasja ainult natuke enne äikesetormi ja äikesetormi ajal. Või koerad, kes armastavad autosõitu, viiakse just sel ajal sõitma. Sellest meetodist võib abi olla, kuid siin on omad nõrgad küljed – meie ei aima äikesepuhkemist nii hästi ette kui koerad ja selleks ajaks, kui omanik kavatseb positiivset stiimulit kasutama hakata, on koer end juba sedavõrd üles kruttinud, et ei reageeri enam millelegi. Samuti eeldab see meetod alalist val-

misolekut, et koerale positiivset stiimulit pakkuda.

8 *Thundershirt* ehk äikesevest. Pole täpselt teada, kuidas see toimib, kuid on olnud edukas mitmete hirmude puhul (paugukartus, üksindusahistus).

9 Feromoonid – DAP-kaelarihm või pihusti võib küll aidata olukorda leevendada, kuid ei ole ilma spetsiaalse treeninguta piisavalt tõhus.

10 Tõsise foobia puhul tuleks konsulteerida arstiga, kes võib välja kirjutada rahusteid. Punktide 5, 6 ja 9 kohta on kirjutatud pikemalt Eesti Päevalehe artiklis „Kellele jõulurahu, kellele -põrgu” (ilmunud 25. novembril 2011).

-1- Kõuemürin võib ka vapraima koera hirmunud lambukeseks muuta. **-2-** Lemmik võib karta äikesesähvaku nägemist.

Filmisari

Lauri Kärk
filmikriitik

AJALUGU

Kilde filmi linastumise ajast

Eesti NSV teenelise kirjaniku Hans Leberechti „Valgus Koordis” ilmus algselt 1948. aastal vene keeles, alles seejärel 1949 ka eesti keeles. Kuuldavasti soovitanud ajakirja Zvezda veergudel ilmunud lektööri Nikolai Karotammelle väärt lugemisenä Jossif Stalin.

1951. aasta alul lubas Eesti NSV kinematograafia ministri asetäitja, Stalini preemia laureaat Vladimir Tomberg: „Ere, tõetruu, sügavpatriootlik film „Valgus Koordis” kasvatab töötajaid kommunismi vaimus, ustavuse vaimus meie imekauni kodumaa, kalli kommunistliku partei vastu, rahvaste geniaalse juhi selt-simees Stalini vastu.”

Kompartei ametlik häälekandja Rahva Hääl tões rahuloluga: „Film valgustab veenvalt ja õigesti seda ajajärku meie külaelus, mis oli ettevalmistuseks iganenud süsteemilt – üksikmajapidamiselt – üleminekuks uuele, kollektiivse põllumajanduse teele. [...] Valgus, mis tõusis Koordis, on muutunud heledaks kommunismipäikese säraks üle kogu maa. Ja selle uue elu valguses kasvavad ja karastuvad inimesed, kes lähivad edasi teed mööda, mille meile on kätte näidanud bolševike partei. See on uue ühiskonna tee, kommunismi tee, rahva õnne ja päikesepaistelise elu avar tee.”

Üleliidulise kompartei häälekandja Pravda tões omakorda, et Hugo Lauri kehastatud kehvik Saamu kujus, „kes kulak Kurvestit teenides on kaotanud silmanägemise ja kes selle tagasi saab nõukogude arstide abiga, leiab kehastamist rahva õnne, rõõmu ja valguse teema [...]. Filmi loojad talitasid õigesti, kui nad pühendasid palju tähelepanu eesti talupoegade sõidule vene miljonär-kolhoosi. Laialdaselt kasutades võimalusi, mida pakub film, on nad näidanud pilte jõukast kolhoosielust, võimsast tehnikast, kolhoosiküla kultuurist”.

KAHEKSATEISTKÜMNES FILM

„Valgus Koordis”

- **Režissöör:** Herbert Rappaport
- **Stsenaristid:** Hans Leberecht, Juri German
- **Heliloojad:** Eugen Kapp, Boris Körver
- **Kunstnik –** Sergei Malkin

Osades

- **Runge –** Georg Ots
- **Vao –** Aleksander Randviir
- **Aino –** Valentine Tern
- **Muuli –** Ilmar Tammur

Esilinastus 27. augustil 1951. aastal

- Sarja kaheksateistkümnnes film „Valgus Koordis” on juba homsest müügil häästivarustatud müügikohtades hinnaga 4,99 eurot.

„Koordi” pimestav stalinistlik valgusvihk

Foto: Eesti filmiarhiiv

Augusti viimastel päevadel 1951. aastal jõudis siinsetele ekraanidele Lenfilmi firmamärgi all ja sealsetes paviljonides vändatud „Valgus Koordis”. Tegemist oli teise Nõukogude Eesti mängufilmiga. Esimene oli „Elu tsitadellis” 1947. aastal, mis samuti pärines Lenfilmi paviljonidest. Sama oli mõlemal juhul ka filmi režissöör: Herbert Rappaport.

„Koordi” polnud aga mingi tavaline mustvalge pilt, vaid koguni „värvilis-kunstiline film”.

Paar sõna „Koordis” toimuvast. Suur Isamaasõda on lõppenud. Georg Otsa kehastatud punaväelane Paul Runge naaseb kodukülla. Näeme Runge ja teiste uusmaasaajate raskusi oma põllulappide harimisel. Raskusi süvendavad uue võimu vastaste tegevus: külla saabunud traktorist (Ants Eskola) osutub n-ö hundiks lam-bakasukas, kes püüab kõigiti nurjata künnitoid. Lõpuks süüdatakse koguni Runge majapidamine.

Mõistagi kulakute ja teiste rahvavaenuliste elementide salasepitsused paljastatakse. Aga mitte üksipäini tegutsedes, vaid ikka kambas. Talupoegade delegatsioon sõidab külla filmi alguskaadrites nähtud Runge relvavennale Venemaal. Saanud Vene põhjatu maaelu mülgastest kinnitust ja innustust kolhoosikorra eeliste, rajatakse Koordiski punakolhoos. Filmi epiloogis näeme, kuidas elu on paari aasta-ga nagu nõiaväl tundmatuse-ni muutunud ning koordilased laulavad-tantsivad rahvariites suurel rõõmupeol ümber kolhoosi purskkaevu au ja kiitust Jossif Stalinile enesele.

Sotsrealismi lühikursus

Tõesti, muljetavaldavalt värvikas. Eriti kõrvutuses toonase tegeliku elutegelikkusega. Viivi Luige „Seitsmes rahukevad” või Peeter Simmi „Ideaalmaastik” kujutavad sama aega, „Koordi” klantspilte vaadates aga selle peale küll ei tule. Ja ega ei pidanudki tulema.

„Koordi” stalinistlik valgusvihk pidi vaatajat teismoodi pimestama ehk nägijaks tegema.

Rappapordi „Valgus Koordis” näitlikustab meile kenasti sotsrealismi põhipostulaate.

Sotsialistlik realism, mis tunnistati 1934. aastast nõukogude kunsti ainumeetodiks, pidi enesest kujutama realis-

mi uut ajaloolist *level*’it. Kriitilise realismi esindaja – meil näiteks nõukogulikus interpreteeringus Vilde – võis märgata kapitaliühiskonna vastuolusid, tunda kaasa vähekindlustatud

tega relvastatud nõukogude kunstnikust, kes pao-tas nii ust kui akent helgesse homsesse. Mida ju „Koordi-gi” mõistis teha, veidi puiselt

küll, miks muidu film üksnes teise astme Stalini preemia vääriliseks arvati.

Polnuks sürrealistid sürrealismi nime patenteerinud, võinuks sotsrealism vabalt sürrealismiks saada. Eks ta teinekord võis-ki sürrist sürrim olla. Mäletate, need Schnelli tiigi ääres rahvantsu kepsutatavad „Tsitadelli” rahvuslikud piigad!

Stalinistliku kunstipostulaati „sisult sotsialistlik, vormilt rahvuslik” on „Koordis” kindlasti rohkem ja see on naeru-väärsemgi.

Kunagiste sotsrealismi klassikatega ongi nii, et täna võivad nad üpris naljakatena mõjuda. „Koordi” on ju täitsa lahe *camp*, Susan Sontag pidanud seda vaatama. Nii on see täna sel žanrifilmi ajastul, mil sotsrealism võib meile paista mingi kummalise ja (hale) naljaka *soviet dream*’i, mitte aga kohustusliku ainureaalsusena. ●

„Koordi” on ju täitsa lahe *camp*, Susan Sontag pidanud seda filmi vaatama.

LEHT + DVD

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastoid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastoid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, **kohalikud uudised** 322 3487, **välisuudised** 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500. **EPL Online** www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

